Ազգ
Azg armenian daily
14 ՅՈՒՆԻՍ 1997, ՇԱԲԱԹ # 110 (1364)

Բաբկեն Արարքցյանը աշխատանքի չի գալիս եւ արդեն լքե՞լ է պետական առանձնատունը

Հունիսի 13-ին, ինչպես եւ նախորդ օրը, ՀՀ ԱԺ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը խորհրդարան չներկայացավ: «Նոյյան տապան» գործակալության այն հարցին, թե ինչով է բացատրվում խորհրդարանի նախագահի բացակայությունը, ԱԺ մամուլի ծառայությունից պատասխանեցին, որ ոչ մի պարզաբանում այդ հարցի առնչությամբ տալ չեն կարող: Մյուս կողմից, «Փաստ» գործակալությանը հասած տեղեկությունների համաձայն, Բ. Արարքցյանը արդեն լքել է «Հրազդան 1» համալիրում իրեն հատկացված պետական առանձնատունը եւ իրերը տեղափոխել անձնական բնակարան: Նույն գործակալությունը հաղորդում է նաեւ, որ ՀՀ Ազգային ժողովի ղեկավարներից մեկը լրագրողների հետ ոչ պաշտոնական զրույցում ընդունել է, թե ներկայիս խորհրդարանի լուծարումը բնական պահանջ է դառնում: Նա կարծիք է հայտնել, թե այդ քայլը պետք է կատարվի մի քանի օրինագծեր ընդունելուց հետո: Ըստ նրա, լուծարման հարցը կարող է իրական դառնալ 4-5 ամսից:

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՐՑ

Առաջարկը նույնն է՝ լայն ինքնավարություն առանց Շուշիի

Հունիսի 13-ի առավոտյան Երեւան ժամանեցին ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահներ Յուրի Յուկալովը (Ռուսաստանի Դաշնություն), Ժորժ Վոժիեն (Ֆրանսիա) եւ Լին Պասկոն (ԱՄՆ): Նրանք նույն օրը մեկնեցին ԼՂՀ: Ստեփանակերտից մեր թղթակիցը հաղորդում է, որ օդանավակայանում պատվիրակությունը, որի կազմում ընդգրկվել է նաեւ Մինսկի խմբի ռուսաստանյան համանախագահ Վալենտին Լոզինսկին, դիմավորեցին ԼՂՀ նախագահի պաշտոնակատար, վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսյանը, պաշտպանության նախարար Սամվել Բաբայանը եւ ներքին գործերի նախարար Կարեն Բաբայանը: Այնուհետեւ տեղի ունեցավ դռնփակ հանդիպում պատվիրակության անդամների եւ Լեոնարդ Պետրոսյանի, Սամվել Բաբայանի ու Կարեն Բաբայանի միջեւ: Ղարաբաղյան կողմը պատվիրակությանն է փոխանցել ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի առաջարկների պատասխանը, որի վերաբերյալ պաշտոնական մանրամասն

տեղեկատվություն չկա: Ոչ պաշտոնական տվյալների համաձայն, Ղարաբաղյան կողմի դիրքորոշումը Մինսկի խմբի համանախագահների առաջարկությունների վերաբերյալ (որտեղ, ըստ նույն աղբյուրի, նոր ոչինչ չկա) մնում է անփոփոխ: Աղբյուրը նաեւ տեղեկացնում է, որ համանախագահների ներկայացրած ծրագիրը բաղկացած է չորս հիմնական կետերից.

1. ԼՂ-ի լայն ինքնավարություն Ադրբեջանի կազմում:
2. ԼՂ-ի ժողովրդի միջազգայնորեն երաշխավորված անվտանգություն:
3. Զորքերի հետքաշում այսպես կոչված գրավյալ տարածքներից, այդ թվում Շուշիի շրջանից:
4. Տեղահանված փախստականների վերադարձ նախկին բնակության վայրեր:

Այսօր հունիսի 14-ին պատվիրակությունը պետք է ստանա Բաքվի պատասխանը:

ՏԵՍԱԿԵՏ

«Զինապարտության մասին նոր օրինագիծը բանակի խնդիրները բարդում է կրթության վրա»

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Որպես հիմք խորհրդարանի ընդունած Զինապարտության մասին կառավարության ներկայացրած օրինագիծը չի լուծում բանակի խնդիրները, այլ միայն բարդում է դրանք կրթության ուսերին, ինչի հետեւանքները կարող են բավական ծանր լինել: Այս կարծիքին է Երեւանի պետական համալսարանի ռեկտոր, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Ռադիկ Մարտիրոսյանը խորհրդարանական վիճաբանությունների առնչությամբ՝ արդյոք պահպանե՞լ բանակում ծառայությունից ուսանողների տարկետման իրավունքը ուսումնառության ժամանակամիջոցում (խորհրդարանի խոսնակ Բաբկեն Արարքցյանի ներկայացրած օրինագիծը), թե՞ զրկել նրանց այդ իրավունքից (կառավարության օրինագիծը, որ ներկայացրել է ՀՀ պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանը):

«Նոյյան տապան» գործակալության թղթակցի հետ զրույցի ժամանակ Ռ. Մարտիրոսյանը նշեց, որ ուսանողների զորակոչի հարցերը պահանջում են համալիր մոտեցում, քանի որ շոշափում են նաեւ կրթության եւ գիտության ոլորտը: Նրա խոսքերով, ուսանողներին զորակոչելու դեպքում նախ եւ առաջ կխախտվի որակյալ մասնագետների պատրաստման պատշաճ պայմանը՝ ուսումնական գործընթացի անընդհատությունը: Երկրորդ, կառավարության ներկայացրած օրինագծի ընդունումը փակման սպառնալիքի տակ կդնի Հայաստանի համար ավանդական գիտական դիսցիպլինները բնական գիտությունների եւ ինժեներային մասնագիտությունների բնագավառում (որոնք ներկայումս, մի շարք պատճառներով, առանց այն էլ ժողովրդականություն չեն վայելում): Երրորդ, ուսանողների արտահոսքը կհանգեցնի բուհերի դասախոսների աշխատատեղերի կրճատման, այսինքն՝ բուհերի աշխատանքի հարկադրական վերակառուցման: Եվ վերջինը, որը եւս ոչ պակաս կարեւոր է, կտրուկ կկրճատվի գրագետ մասնագետների հոսքը բանակ, որոնք ներկայումս ծառայության են զորակոչվում ինստիտուտն ավարտելուց հետո:

ԵՊՀ պրոռեկտոր, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Էդուարդ Ղազարյանը հայտարարեց, որ ինքը լիովին համամիտ է ԵՊՀ ֆիզիկոսների տեսակետին, որն արտահայտվել է զանգվածային լրատվամիջոցներում: ԵՊՀ ֆիզիկայի ֆակուլտետի խորհուրդը դիմել է ՀՀ նախագահին, կառավարությանը եւ Ազգային ժողովին օրինագիծը լրամշակման ուղարկելու կոչով, որպեսզի տարկետման իրավունքը տարածվի ոչ միայն բուհերում ուսումնառության ժամանակաշրջանի, այլեւ բակալավրատի, մագիստրատուրայի եւ ասպիրանտուրայի ավարտողների վրա: Հակառակ դեպքում ֆիզիկայի ֆակուլտետի խորհուրդը պատրաստ է դիմել պայքարի այլ ձեւերի:

Ադրբեջանի նավթը Չեչնիայի տարածքով կտեղափոխվի Նովոռոսիյսկ

ՍՈՉԻ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, BBC, RL: Ռուսաստանի վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը եւ Չեչնիայի նախագահ Ասլան Մասխադովն այսօր Սոչիում հուշագիր ստորագրեցին ադրբեջանական նավթը Չեչնիայի տարածքով տեղափոխելու եւ միջկառավարական հարաբերությունների մասին: Ստորագրվեցին նաեւ մի շարք այլ համաձայնագրեր, որոնց բովանդակության մասին դեռ ոչինչ չի հայտնվում: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը մեջբերում է Վիկտոր Չեռնոմիրդինի խոսքերն այն մասին, որ այսօր իսկ Ռուսաստանի եւ Չեչնիայի միջեւ պետք է ստորագրվի մաքսային համաձայնագիր: Բանակցությունների ժամանակ համաձայնություն է ձեռք բերվել Ռուսաստանի եւ Չեչնիայի միջեւ կապի, այդ թվում նաեւ կառավարական կապի վերականգնման մասին:

Ներկայացվեց նոր 50 դոլարանոց թղթադրամը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 12 ՀՈՒՆԻՍ, USIS: Մ. Նահանգների համապատասխան իշխանությունները ու կենտրոնական բանկը հունիսի 12-ին ներկայացրեցին վերաձեւավորված 50 դոլարանոց թղթադրամը, որ շրջանառության մեջ է դրվելու այս տարի աշնանը: Նոր թղթադրամը ներկայացնողների՝ գանձապետ Ռոբերտ Ռուբինի եւ դաշնային ռեզերվի խորհրդի ատենապետ Ալեն Գրինսպանի ասելով, նոր 50 դոլարանոցը ավելի դժվար է կեղծել եւ դյուրությամբ ճանաչելի է տկար տեսողությամբ մարդկանց համար: Նրանք շեշտեցին, որ նոր թղթադրամների շրջանառությամբ հները գործածությունից չեն հանվելու եւ չեն արժեզրկվելու: Հիշեցնենք, որ սա ամերիկյան թղթադրամների 2-րդ վերաձեւավորումն է 100 դոլարանոց թղթադրամից հետո, որ շրջանառության դրվեց 1996 թ.-ին:

Միջազգային գիտաժողով Երեւանում՝ տարածաշրջանային ինտեգրացիայի հեռանկարները

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հունիսի 23-25-ը Երեւանում կանցկացվի «Անդրկովկասն այսօր. տարածաշրջանային ինտեգրացիայի հեռանկարները» խորագրով միջազգային ներկայացուցչական գիտաժողով, որին կմասնակցեն ԱՄՆ-ից, Վրաստանից, Ռուսաստանից, Մեծ Բրիտանիայից, Իրանից, Թուրքիայից ժամանած ճանաչված գիտնականներ ու պետական գործիչներ: Հայաստանի կողմից բանախոսների թվում կլինեն ՀՀ նախագահի գլխավոր խորհրդական Ժիրայր Լիպարիտյանը, ՀՀ ԱԺ հանձնաժողովի նախագահ Արմեն Եղիազարյանը, ՀՀ ԳԱ արեւելագիտության ինստիտուտի տնօրեն, կոնֆլիկտների լուծման Հայաստանի կենտրոնի տնօրեն Նիկոլայ Հովհաննիսյանը, ՀՀ ԱԺ պատգամավոր Դավիթ Շահնազարյանը, ԵՊՀ ամբիոնի վարիչ Լյուդմիլա Հարությունյանը, ՀԱՀ ամբիոնի դեկան Նիկոլայ Շահգելդյանը:

«Պետականության խնդիրները. անկախությունն ու համագործակցությունն Անդրկովկասում» գլխավոր զեկուցումը կներկայացնի Սթենֆորդի համալսարանի միջազգային հարաբերությունների հետազոտությունների ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող, նախկինում ազգային անվտանգության հարցերով ԱՄՆ նախագահ Քլինթոնի հատուկ օգնական եւ ազգային անվտանգության խորհրդի Եվրասիայի, Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի գծով ավագ ղեկավար Քոյթ Դ. Բլեքերը:

Եռօրյա նիստերի ընդհանուր խորագրերը կլինեն «Հայաստան, Ադրբեջան եւ Վրաստան. ներքին քաղաքականության ազդեցությունն արտաքին քաղաքականության ընտրության հնարավորությունների վրա», «Կովկասի երկրաքաղաքական միջավայրը», «Հայաստան, Ադրբեջան եւ Վրաստան. գոյակցության պայմանները», «Տարածաշրջանային տնտեսական զարգացման հեռանկարները»:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Համահայաստանյան հանրահավաքը կայացավ

Պատասխանները՝ վաղը

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

Հունիսի 13-ի համահայաստանյան հանրահավաքը իմաստավորված էր եւ այդ իսկ առումով նշանակալի: Այն կոչված էր արձանագրելու հանրապետության բնակչության քաղաքացիական աշխուժության եւ պատրաստակամության թվային որոշակի պատկեր, ի մի բերելով հետագա պայքարի հիմնական ներուժի գործակիցը: Թե ինչպիսին է դա, պարզ կլինի առաջիկա շաբաթվա ընթացքում, սակայն արդեն իսկ կարելի է ասել երեկ նմանատիպ միջոցառումներ կայացած համարվեցին հանրապետության բոլոր մարզկենտրոններում եւ քաղաքներում: Այսպես, օրինակ, Վարդենիսում միայն հանրահավաքին մասնակից են եղել շուրջ 1200 քաղաքացիներ, ինչը նշված բնակավայրի պարագայում բարձր թիվ է: Նշենք, որ հանրապետության բնակչության ակտիվության

գործակցի արձանագրումը այն կարեւորագույն հիմքն է, որի վրա միայն հնարավոր է մշակել եւ իրականացնել համապատասխան մարտա-ռազմավարական ծրագրեր: Հատկապես այս առումով էր հանրահավաքը նշանակալի, եւ թե ինչ չափով «Ազգային համաձայնության դաշինքը» իր հետագա գործունեության ընթացքում կարող է հենվել ժողովրդի պատրաստակամության վրա, ցույց կտա ամենամոտակա ժամանակը: Հավանաբար վերջնական հաշվարկների մասին մայրաքաղաքի բնակչությունը կտեղեկանա առաջիկա հանրահավաքի ժամանակ:

Հունիսի 13-ի համահայաստանյան հանրահավաքը նշանակալի էր նաեւ նրանով, որ ոսկերչական ճշգրտությամբ համընկավ իշխանական կառույցներում առկա ճգնաժամի մի բացահայտ դրսեւորման հետ հիմքում ունենալով Բաբկեն Արարքցյանի հրաժարականը

Տես # էջ 2

ԴԱՏ

«Մի մարդը կարո՞ղ է երկու մարդ լինել». Ինչո՞ւ չէ, եթե պահանջում է «արդարադատությունը»

Գերագույն դատարանում ընթացող «Սեպտեմբերի 25/3» դատավարության հերթական նիստում լսվեցին ամբաստանյալների ցուցմունքները: Վերջիններս մի կարեւոր ընդհանրություն ունեին. կալանման առաջին փուլում երեքն էլ ապօրինի պահվելով ՆԳՆ ժամանակավոր պահպանման խցերում, քննիչների կողմից առաջարկված մեղադրանքների ընտրանուց ստիպված էին եղել ընդունել «զազրախոսության» տարբերակը, որից հետո դատական կարգով վարչական կալանքի էին ենթարկվել 10 օրով: Այդ առնչությամբ Սերյոժա Մելքոնյանի հարցաքննությունը ողբերգա-զավեշտական ներկայացում էր հիշեցնում: Նրան ձերբակալել էին հոկտեմբերի 1-ին աշխատանքային պարտականություններ կատարելիս (Մելքոնյանը վարորդ է), եւ միայն հոկտեմբերի 5-ին ստիպել էին ստորագրել հետին թվով կազմված մի արձանագրություն, ըստ որի ամբաստանյալն այդ օրը Աբովյան փողոցում «զազրախոսել էր» մի կնոջ եւ նրա դստեր: Մաշտոցի շրջանի ժողդատարանը, լսելով «գործը», ամբաստանյալին վարչական կալանքի ենթարկելու որոշում էր կայացրել, չնայած այն փաստին, որ հոկտեմբերի 5-ին նա գտնվել էր մեկուսարանում («անհնարին ալիբայ», այնպես չէ՞, քանի որ, ինչպես ասաց ամբաստանյալը, «մի մարդը կարո՞ղ է երկու մարդ լինել»):

Վարչական կալանքի ժամկետը լրանալուց հետո ամբաստանյալներին ճանաչման են տարել Արա Սահակյանի հետ, որն այս կամ այն չափով ճանաչել է նրանց (դատաքննության ընթացքում պարզվեց, որ նմանեցրել է), որից հետո մեղադրանք է ներկայացվել արդեն 74-րդ հոդվածով՝ որպես ԱԺ պատգամավորների ծեծուջարդի մասնակիցների:

Օնիկ Հունանյանը պնդեց, որ ԱԺ տարածք չի մտել եւ, բնականաբար, մեղավոր չճանաչեց իրեն: Սերյոժա Մելքոնյանի ցուցմունքները հուզիչ էին միամիտ անկեղծությամբ: Բանն այն է, որ Մելքոնյանը սեպտեմբերի 25-ին, տուն վերադառնալիս, տեսնելով ժողովրդի կուտակումը օպերայի շրջակայքում եւ տեղեկանալով, որ գնում են ԱԺ, իսկ վերջինիս տարածքում «լիքը զինվորներ կան», շտապել է այնտեղ, հույս ունենալով տեսնել... ծառայության մեջ գտնվող որդուն («երեխին», ինչպես ասաց ամբաստանյալն, ավելացնելով. «ոտքս կոտրվեր, չգնայի»): Այդ նպատակով էլ մոտեցել է ԱԺ ցանկապատին: Երբ ցանկապատը տապալվել է, ժողովուրդը «սխմել է» եւ ինքը մյուսների հետ ակամա մտել է ԱԺ տարածք, ուր տեսնելով, որ զինվորներին քաշքշում են, բացականչել է «Էդ ի՞նչ եք անում»: ԱԺ շենք չի մտել, կրակոցներ լսել է տուն գնալուց հետո: Վարչական կալանքի ժամկետն անցնելուց հետո, երբ ազատ արձակվելու փոխարեն տարվել է «բերդ», «շվարել-մնացել է», երկու անգամ հացադուլ է հայտարարել, հուսահատությունից նույնիսկ փորձել է երակը կտրել: Սարսափելի ծեծից հետո չորս ամիս (ընդմիջումներով) բուժվել է մեկուսարանում: Ծեծուջարդի մանրամասները հետաքրքիր չթվացին դատավորին, որը, հերթական անգամ ընդհատելով ամբաստանյալին, ասաց. «Սպասիր, Սերյոժա, ինձնից շատ ես խոսում» (դահլիճն այս անգամ էլ ուրախ քրքիջով արձագանքեց դատավորի նկատողությանը): Դատավորը սակայն կարգի հրավիրեց ներկաներին. «Հեղինակային կինո չեք եկել»:

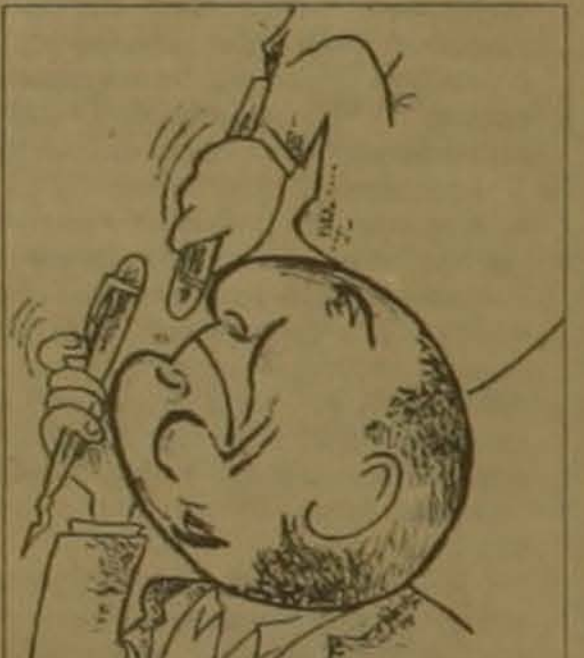

Սերյոժա Մելքոնյանի ինքնաբուխ ցուցմունքներից հետո քաղաքական գրագիտությամբ աչքի ընկավ Վահե Վարսանյանը (վերջինս մարզային ընտրական հանձնաժողովի անդամ էր եւ որպես ԱԺՄ ներկայացուցիչ, ինչպես ինքն ասաց, հնարավորին չափ նպաստել է արդար ընտրություններին): Մեղադրյալի աթոռին հայտնվելը Վարսանյանը բացատրեց ընտրական գործընթացին իր տեսանելի, իշխանությունների համար անցանկալի մասնակցությամբ: Պնդելով, որ իր կալանման շարժառիթները զուտ քաղաքական են, ամբաստանյալը քաղաքական գնահատական տվեց սեպտեմբերի 25-ի իրադարձություններին: Նա նշեց, որ «բռնարարքներն անհարիր են ԱԺՄ գործելակերպին, եւ չափազանց վիրավորական է, որ ինձ ներկայացրել են որպես տիպիկ խուլիգանի»: Նախաքննության ընթացքում իր նկատմամբ կիրառված ֆիզիկական ճնշումը նվաստացուցիչ համարելով, Վարսանյանը նշեց, որ քաջ ծանոթ լինելով ԿԸՀ գտնվելու վայրին, կարիք չուներ ԱԺ երկրորդ կամ երրորդ հարկ բարձրանալու: Ըստ այդմ, առաջին հարկով գնացել է դեպի ԿԸՀ, որի մերձակայքում սպասել է Վազգեն Մանուկյանին: Երբ վերջինս դուրս է եկել, մյուսների հետ գնացել է ԱՄՆ դեսպանատուն: Դատախազի հարցին, թե ստելու ի՞նչ պատճառ ուներ Սահակյանի քարտուղարուհին, երբ ասել է, թե ճանաչում է Վարսանյանին, ամբաստանյալը ճշտեց. «Նա ասաց՝ ճանաչո՞ւմ եմ, բայց եթե մի ուրիշ բոյով տղայի ցույց տաք, գուցե ասեմ, թե նա էր: Բայց քննիչները արձանագրել են այն, ինչ հարմար են գտել»:

Դատը կշարունակվի երկուշաբթի: Մինչ այդ ավելացնենք, որ երեկվա նիստում պարզվեց, որ ամբաստանյալներին թույլատրվում է կարդալ միայն պաշտոնական մամուլ (այդպիսի հրահանգ կա, բացատրեցին պահակախմբի անդամները Վահե Վարսանյանից «առգրավելով» «Հայկական ժամանակը»), ինչը հարուցեց հասարակական պաշտպան Հենրիկ Հովհաննիսյանի բուռն հակազդեցությունը: Փաստաբան Ջանոյանը «հանգստացրեց» արվեստաբանին. «Հրահանգի գերակայություն է օրենքի նկատմամբ, մի զայրացեք»:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Համահայաստանյան հանրահավաքը կայացավ

Գնահատականները՝ վաղը

Սկիզբը էջ 1

եվս երկու հանգամանք լրացուցիչ լիցք եւ խանդավառություն հաղորդեցին մասնավորապես Երեւանում հրավիրված հանրահավաքի մասնակիցներին: Նախ՝ նոր ընտրական օրենսգիրքը, «որի կիրառումը կարող է արձանագրվել նախատեսվածից շուտ», եւ Կիմ Բալայանի ազատ արձակումը եւ հատկապես նրա ներկայությունն ու ելույթը հանրահավաքին:

Այս ամենի հանրագումարում, հունիսի 13-ին Երեւանի Ազատության հրապարակը ներկայացնում էր բավականաչափ ոգեւորված մի տեղանք այսպես ասած քաղաքացիական աշխուժության եւ լավատեսության մի էպիկենտրոն: Հավաքվածները քիչ չէին շուրջ մեկուկես տասնյակ հազար մարդ եւ այս ցուցանիշը բարձրագույնն է վերջին ժամանակներում: Ի դեպ, մասնակիցների թիվը կարող էր լինել ավելին, եթե ճանապարհային ոստիկանությունը (ելույթավորների վկայությունների համաձայն) չարգելեր մերձակա բնակավայրերից (Աշտարակ, Էջմիածին եւ այլն) ավտոբուսների հոսքը Երեւան:

Բոլոր ելույթ ունեցողները (Հրայր Կարապետյան, Կիմ Բալայան, Արամ Սարգսյան, Պարույր Հայրիկյան, Դավիթ Վարդանյան, Ռաֆայել Ղազարյան, Հայկ Բաբուխանյան եւ ուրիշներ) իրենց շնորհակալությունն ու գոհունակությունը հայտնեցին քաղաքացիական խիզախությունը չկորցրած բնակչությանը, հայտնելով այն միտքը, «որ արդեն պարզ է, որ «Ազգային համաձայնության դաշինքը» պետք է ժողովրդին եւ իրոք կարող է պայքարել ետեւում ունենալով բնակչության ձայնը»: Հետաքրքիր է, որ Պարույր Հայրիկյանը ցավալի համարեց այն երկրների վիճակը, որտեղ նույնպես կարող են գործել հայաստանյան հայտնի Դաշինքի ծագում ունեցող կազմակերպություններ: «Կայացած երկրներում Ազգային դաշինքը նույնն է, ինչ խորհրդարանը եւ Ազգային համաձայնության կառավարությունը», նշեց պրն Հայրիկյանը: Այնուամենայնիվ, «քանի դեռ գոյություն ունի ինքնակոչ մի նախագահ եւ կլանային իշխանություն» (Դավիթ Վարդանյանի ձեւակերպումներից), «Ազգային առաջադիմության դաշինքը» կշարունակի իր պայքարը հանուն ժողովրդավար երկրի կայացման:

Հունիսի 13-ի համահայաստանյան հանրահավաքի նշանակությունը ավելի ճիշտ կերպով կգնահատվի մոտակա ժամանակներում, ժամանակներ, որոնք խոստանում են հարուստ լինել աներեւակայելի ինտրիգներով եւ անկանխատեսելի լուծումներով:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Հայկական ցեղասպանության մասին գիտաժողով «Կոնկորդիա» համալսարանում

Հինգշաբթի օրը՝ հունիսի 12-ին, ինչպես հաղորդում է Մոնրեալում լույս տեսնող ՌԱԿ պաշտոնաթերթ «Ապագա» շաբաթաթերթը, Մ. Նահանգների «Կոնկորդիա» համալսարանում տեղի է ունեցել Հայկական ցեղասպանությանը նվիրված գիտաժողով՝ «Ցեղասպանության ուրացումը եւ ցեղասպանությունը կանխարգելելու ռազմավարությունը» թեմայով: Ելույթ են ունեցել հայտնի մասնագետներ Չառնին, Ռ. Սմիթը եւ Պիտեր Բալաքյանը: Վերջինս ներկայումս շրջում է Մ. Նահանգների գլխավոր քաղաքներում եւ ներկայացնում իր վերջին գիրքը՝ Black Dog of Fate («Ճակատագրի սեւ շունը»): Kirkus Reviews գրքերի տեսության միջազգային հանդեսում հիշյալ գիրքը գրախոսվել է հետեւյալ կերպ. «Բալաքյանի հուշագրությունը հիմնականորեն ամերիկյան պատմությունն է հեղինակի՝ որպես զավակը հայ գաղթականների, որ հետզհետե ըմբռնում է մի ողջ մշակույթի ցեղասպանվելը: Հազվագյուտ մի գործ ներհայեցողականության, գեղեցկության եւ բարձր ու լուրջ բարոյականության»:

Ստամբուլ. Շիշլիի քաղաքապետարանը որոշել է սեփականացնել հայկական որբանոցի հողամասը

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ստամբուլի Շիշլի հատվածի քաղաքապետարանը, որը երկար ժամանակ պայքարում է հայկական Կարագյոզյան որբանոցի հողամասի վրա շահութաբեր կառույց հիմնելու ուղղությամբ, ի վերջո, ինչպես հայտնում է «Մարմարա» օրաթերթը, վարժարանի խնամակալությանը ծնկի բերելու նպատակով հողամասի պետականացման որոշում է կայացրել եւ որպես հատուցում խնամակալության հաշվին է փոխանցել ծիծաղելի մի գումար (64 միլիարդ լիրա): Այդ հողամասը ներկայումս գնահատվում է ավելի քան մեկ տրիլիոն լիրա (100 միլիոն դոլար): Վարժարանի խնամակալությունը որոշել է մինչեւ վերջ պայքարել եւ դիմել բոլոր միջոցներին Կարագյոզյան որբանոցի դեմ սանձազերծված արշավը չեզոքացնելու նպատակով:

Աշոտ Մանուչարյանը ներկայացավ դատախազություն

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Անցյալ տարվա սեպտեմբերի 25-ի հայտնի դեպքերի ժամանակ ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահին առեւանգելու եւ թալանելու գործողությունների վերաբերյալ ցուցմունքներ տալու համար Աշոտ Մանուչարյանը, որն ինչպես հայտնի է ներկա է եղել հիշյալ դեպքերին, 1996 թ. հոկտեմբերի 28-ի եւ 31-ի, ինչպես նաեւ 1997 թ. փետրվարի 14-ի եւ մայիսի 22-ի ծանուցագրերով հրավիրվել էր ՀՀ դատախազության քննչական մաս որպես վկա հարցաքննության համար, սակայն, ստանալով ծանուցագրերը, նա այդպես էլ հարցաքննության չէր ներկայացել:

1997 թ. հունիսի 2-ին, գործող օրենքի համաձայն, որոշում էր կայացվել նրան բերման ենթարկելու մասին, որի կատարումը հանձնարարվել էր Երեւան քաղաքի ՆԳ վարչությանը:

1997 թ. հունիսի 11-ին Աշոտ Մանուչարյանը ներկայացել է ՀՀ դատախազություն՝ հայտարարելով, որ հրաժարվում է գրավոր ցուցմունքներ տալուց եւ որեւէ փաստաթուղթ չի ստորագրելու: Միաժամանակ նա բանավոր հայտարարություններ է արել քննվող գործի կապակցությամբ, որոնք քննիչի կողմից արձանագրվել են փաստաբանի մասնակցությամբ:

ԱՄՆ-ը կօգնի Հայաստանին բարելավելու արտահանումների վերահսկողությունը

Այս շաբաթ Հայաստանում էր գտնվում ԱՄՆ-ի կառավարական պատվիրակությունը՝ պետդեպարտամենտի պաշտոնյա Սթիվեն Գայսի գլխավորությամբ, որի կազմում են ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտի, առեւտրի եւ էներգետիկայի դեպարտամենտների, ինչպես նաեւ ԱՄՆ-ի մաքսային վարչության եւ զենքի չտարածման կենտրոնի պաշտոնյաները, որն արդեն այցելել է մի շարք նախկին խորհրդային հանրապետություններ:

Պատվիրակությունն արդյունավետ եւ բովանդակալից հանդիպումներ է ունեցել ՀՀ նախագահի գրասենյակի, Ազգային ժողովի, արտաքին գործերի, անվտանգության, տնտեսության նախարարությունների, ինչպես նաեւ մաքսային վարչության, Հայպետատոմհսկողության եւ ՀՀ կառավարության ռազմարդյունաբերական հանձնաժողովի ներկայացուցիչների հետ: Մեկշաբաթյա հանդիպումներից հետո պատվիրակությունը այցելել է Մեղրի՝ մաքսատան աշխատանքը դիտելու նպատակով: Հայաստան կատարած այցի նպատակն էր որոշել հետագա համագործակցության ոլորտները եւ այն անելիքները, որոնք կօգնեն Հայաստանին բարելավել արտահանումների վերահսկողությանը վերաբերող օրենսդրությունը, վերահսկողության կարգը եւ նրա կիրառումը:

Արտահանումների վերահսկողության միջազգային չափանիշներին համապատասխանեցումը թույլ կտա այլ երկրներին Հայաստանն ընկալել որպես երկիր, որը գործում է ըստ արտահանման վերահսկողության վերաբերյալ ընդունված պայմանագրերի:

Այս ծրագիրը նաեւ կնպաստի տարածաշրջանում կայունության ամրապնդմանը, որովհետեւ մյուս պետությունները արտահանման վերահսկողության կարգը համապատասխանեցնում են գոյություն ունեցող նորմերին: Հայաստանին վերաբերող նախագծերը իրենց վերջնական տեսքը կստանան, երբ պատվիրակությունն ամսվա վերջում վերադառնա Վաշինգտոն Ադրբեջան այցելելուց հետո:

USIS

Ցավակցություն

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունը խորապես վշտակցում է Հարություն Առաքելյանին, նրա սիրելի քեռու Միշա Գրիգորյանի անժամանակ մահվան առթիվ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան [illegible] տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ընթացիկ

ՓԱՐԻԶ

Ֆրանսիան եւ Ռուսաստանը համաձայն են վերանայելու իրենց առաջարկությունները, ԱՄՆ-ը՝ ոչ

Վահան Փափազյան. «Ես նույնը չեմ, ինչ-որ էի 5 տարի առաջ»

12 ՀՈՒՆԻՍ. «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Ֆրանսիայում Հայաստանի նոր դեսպան Վահան Փափազյանը, որը վաղուց արդեն Փարիզում էր գտնվում, դիվանագիտական կանոնների համաձայն չէր կարող հանդիպել լրագրողների հետ, քանի դեռ Ֆրանսիայի նախագահին չէին հանձնվել դեսպանի հավատարմագրերը, որի արարողությունը տեղի ունեցավ հինգշաբթի: Հետո Հայաստանի դեսպանը կեսժամանոց զրույց ունեցավ նախագահ Ժակ Շիրակի եւ Ֆրանսիայի նոր արտգործնախարարի հետ, կիզակետում ունենալով Ղարաբաղյան հարցը:

Նույն օրը տեղի ունեցած մամլո ասուլիսի ժամանակ Վահան Փափազյանը երկար խոսեց այդ հարցի մասին: Դեսպանը հիշեցրեց Մինսկի խմբի համանախագահների վերջերս Երեւան, Բաքու եւ Ստեփանակերտ կատարած այցելության եւ ներկայացված նոր առաջարկների մասին, որոնք քննելուց հետո կողմերը անելու են իրենց դիտողությունները ու առաջարկությունները: Շեշտելով, որ Հայաստանը մի քանի օրից պատասխանելու է Մինսկի խմբի համանախագահների այդ նոր առաջարկներին դրական ոգով, բայց եւ անհրաժեշտ ճշտումներով եւ դիտողություններով, դեսպանը բացատրեց այնուհետեւ, որ ինչպես Ֆրանսիան, այնպես էլ Ռուսաստանը համաձայն են վերանայելու իրենց առաջարկությունները: Ինչը, ըստ երեւույթին, նշանակում է, որ Մ. Նահանգները Մինսկի խմբի երրորդ համանախագահ պետությունը, վերապահ է այդ հարցում: «Սպասվում է դժվարին դիվանագիտական աշխատանք», ասաց դեսպանը նշելով, որ երեք Մինսկի խմբի համանախագահները կրկին մեկնելու են տարածաշրջան այդ աշխատանքը շարունակելու: «Ղարաբաղի հարցը շատ յուրահատուկ խնդիր է եւ չի կարող կարգավորվել ավանդական լուծումների շրջանակներում: Անհրաժեշտ է գնալ փոխզիջումների: Ղարաբաղի խնդիրը պետք է հիմնված լինի փոխզիջումների վրա: Եթե ոչ, կլինի ժամանակավոր հաղթանակ», շեշտեց Վահան Փափազյանը: «Պետք է հարգել իրենց հողի վրա իրենց տերը լինելու ղարաբաղցիների ազատ իրավունքը եւ, իմ կարծիքով, այսօր հնարավոր է հանգել այդ լուծմանը», ավելացրեց դեսպանը, նշելով, որ հակառակ հայտնված ոչ ճիշտ տեղեկություններին, Մինսկի խմբի համանախագահ պետությունները չէին հրաժարվելու Ղարաբաղի հարցի հետապնդումից եւ շարունակելու էին բանակցությունները մանավանդ որ դա իրենց համար վարկի եւ հեղինակության խնդիր է:

Պատասխանելով Ղարաբաղի փախստականների վերադարձի մասին հարցին Վահան Փափազյանը անկարելի նկատեց այդ վերադարձի մերժումը, բայց անհրաժեշտ համարեց ուղեկցել այդ հարցը հայազգի փախստականների վերադարձի վերաբերյալ հարցադրումներ անելով: Նույնիսկ եթե հայտնի չէ, որ մեր փախստականները ցանկանո՞ւմ են վերադառնալ Ադրբեջանի իրենց նախկին բնակավայրերը: Ղարաբաղցիների կյանքի անվտանգության ապահովումը կարեւոր կետերից մեկն է, շեշտեց դեսպանն իր ելույթում ասելով, որ այդ առթիվ հատկապես հիմնական է նկատում Լաչինի վրա հայկական վերահսկողության հաստատումը: Հանգամանք, որ գիտակցում են, ըստ դեսպանի, նաեւ Մինսկի խմբի համանախագահ պետությունները:

Բացի Ղարաբաղի հիմնական այս հարցից, հայ մամուլին ուղղված իր խոսքում Վահան Փափազյանն արտահայտվեց նաեւ Հայաստան-Ֆրանսիա, հայրենիք-սփյուռք հարաբերությունների մասին: Նա գոհունակություն հայտնեց ֆրանսիական մեծ ձեռնարկությունների «Ալկատելի» եւ «Թոմսոնի» Հայաստանում արդեն սկսած գործունեության վերաբերյալ: Խոսելով հայրենիք-սփյուռք հարաբերությունների մասին, դեսպանը շեշտեց դրանց փոխադարձ կապը: «Մեկն անհրաժեշտ է մյուսին: Հայաստանի ուժեղացումը սփյուռքի ուժեղացումն է եւ ընդհակառակը: Այստեղից էլ անհրաժեշտությունը Հայաստանի եւ սփյուռքի միջեւ հարաբերությունների սերտացման: Սփյուռքն ունի մեծ ներուժ, մեծ պոտենցիալ եւ Հայաստանը պետք ունի սփյուռքին», ասաց Վահան Փափազյանը: Ինչ վերաբերում է գաղափարախոսական տարբերություններին, ապա ոչ մի տեղ միատարր հասարակություն գոյություն չունի եւ տարբերությունները հաճախ սուբյեկտիվ են, ուրեմն պետք է ընդունել այդ տարբերությունները, լինել դիվանագետ եւ զիջող: «Կյանքը ցույց տվեց, որ կտրուկ հայտարարությունները օգտակար չեն», խոստովանեց դեսպանը անհրաժեշտ համարելով ամենօրյա քննարկման նյութ դարձնել սփյուռքի հետ գոյություն ունեցող տարակարծությունները: «Պետք է անընդհատ խոսել միմյանց հետ իրար մի քիչ փոխելու համար, իսկ չփոխվել հնարավոր չէ: Ես նույնը չեմ, ինչ 5 տարի առաջ», ասաց դեսպանը:

ՄԱՄՈՒԼԻ ԸՆՏԱՆԻՔ

... Բացվեց «Հայոց աշխարհը»

Առաջիկա երեքշաբթի օրվանից հայաստանյան մամուլի ընտանիքը կվերահամալրվի «Հայոց աշխարհ» օրաթերթով, որ փաստորեն կդառնա ՀՅԴ անպաշտոն պաշտոնաթերթը. գնոր տնօրինություն: Անձնակազմը 2.5 տարի առաջ դադարեցված «Երկիր» թերթի հիմնական կազմն է: Բարի վերադարձ մեր պաշտոնակցին ու գործընկերներին:

«ԱԶԳ»

Հայաստանյան մամուլի կյանքում հունիսի 17-ը կնշանավորվի նոր օրաթերթի՝ «Հայոց աշխարհի» լույս ընծայմամբ, որի գլխավոր խմբագիրն է Գագիկ Մկրտչյանը:

ՀԱՅՈՑ ԱՇԽԱՐՀ

«Հայոց աշխարհը» արտահայտելու է մեր հայրենակիցների հոգսերը, հիմնախնդիրները, հաջողություններն ու կարծիքները: Սակայն առավել էականը մեր ազգային գաղափարախոսությանը եւ ազգային ուխտին անշեղորեն դավանելն է լինելու, որով թերթը ձգտելու է իր նպաստը բերել հայոց անկախ պետականության ամրապնդմանը:

Թերթի ուշադրության կենտրոնում են լինելու Արցախյան հիմնահարցը, սփյուռքահայ կյանքը:

Թերթը օբյեկտիվորեն լուսաբանելու է ինչպես ժողովրդավարական, իրավական հասարակության կայացմանը խոչընդոտող երեւույթները, այնպես էլ այն ձեռքբերումները, հաջողությունները, որոնք կնշմարվեն մեր կյանքում, եւ որոնց անհամբեր կսպասի:

«Հայոց աշխարհը» չի լինելու սոսկ քաղաքական թեմաներով հրապարակումների թերթ. ներկայացվելու են նաեւ կրոնին, գիտությանը, արվեստին, սպորտին եւ այլ բնագավառներին առնչվող հրապարակումներ:

Հույս կա, որ «Հայոց աշխարհը» կարժանանա ընթերցողների սիրուն եւ վերջիններս գոհացած, բարձրաձայն կամ լուռ կասեն՝ կորցրածը գտանք...

Հայաստանում թերթեր ընթերցում է բնակչության 3 տոկոսը

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Մամուլի ազդեցությունը հասարակական կարծիքի, առավել եւս պետական պաշտոնյայի վրա, հասել է նվազագույնին», այսպես գնահատեց մայիսի 12-ին ընթերցած իր դասախոսության մեջ հայկական մամուլի դերը հասարակական կարծիքի ձեւավորման մեջ «Ազգ» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանը: Նրա կարծիքով, պետական պաշտոնյան գերադասում է չնկատելու տալ որեւէ խնդրի մասին եղած հրապարակումը, իսկ հասարակության վրա մամուլը չի կարողանում ներազդել առաջին հերթին փոքր տպաքանակի պատճառով: Ներկայումս Հայաստանում թերթերի ընդհանուր տպաքանակը օրական 35-40 հազար է. դա նշանակում է, որ թերթեր լավագույն դեպքում կարող է կարդալ Հայաստանի բնակչության շուրջ 3 տոկոսը (այն էլ եթե նկատի ունենանք, որ թերթի յուրաքանչյուր օրինակ կարդացվի 2-4 ընթերցողի կողմից): Մյուս կողմից, ըստ պրն. Ավետիքյանի, նույնիսկ այդ թվաքանակը չի կարող հասնել իր ընթերցողին բարձր գների պատճառով, ինչը թերթերի տպագրման համար անհրաժեշտ խոշոր ծախսերի եւ գանձվող հարկերի արդյունք է: Ըստ պրն. Ավետիքյանի, միակ ելքը մամուլը բոլոր հարկերից եւ տուրքերից ազատելն է, քանի դեռ Հայաստանում չի ձեւավորվել գովազդի շուկան:

«Առավոտ» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Արամ Աբրահամյանը մամուլի առավել ազդեցիկ լինելու նախապայմանը համարում է բազմակարծությունը: Իսկ այսօր, ըստ նրա, «պաշտոնական մամուլը Հայաստանում անդեմ է, ոչ պաշտոնականը՝ չափից դուրս գունագեղ»:

«ՀՀ» պաշտոնաթերթի փոխխմբագիր Մերուժ Հարությունյանի կարծիքով, մամուլը կորցնում է իր ազդեցությունը, երբ գործում է իբրեւ քարոզչամիջոց: Ըստ Մ. Հարությունյանի, «ՀՀ»-ն փորձում է հրաժարվել այդ ուղուց, ինչը հասարակության վրա «կազդի միայն որոշ ժամանակ անց, երբ տպաքանակը կհասցվի 20 հազարի»:

Հայաստանում նոր թերթեր եւ կազմակերպություններ

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ արդարադատության նախարարության կոլեգիայի հունիսի 13-ի նիստում գրանցվել են «Արմինկո» օրաթերթը, «Լեզվաշխարհ» տասնօրյա թերթը, «Որոտ» ամսագիրը, «Պանացեա» ամսաթերթը: Հասարակական կազմակերպություններից գրանցվել են «Անգլերենով խոսողների միություն» միջազգային բարեգործական կազմակերպության հայկական մասնաճյուղը, «Պարահանդեսային եւ սպորտային պարերի հայկական ընկերություն», «Ուղեծիր», «Ուսումնասիրած ակումբ» հասարակական կազմակերպությունները, Երեւանի մանկական ֆիլհարմոնիայի զարգացման մշակութային միությունը, Գյումրիի մտավորականների միությունը, «Առագաստ» հայ-շվեյցարական երիտասարդական ակումբը: Ընդունվել են նաեւ «Համալսարանական կրթությամբ կանանց ասոցիացիայի» կանոնադրության մեջ առաջարկված փոփոխությունները:

Գործում է Երեւան-Հալեպ ավտոբուսային երթուղին

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունիսի 12-ին Երեւանի կենտրոնական ավտոկայանից մեկնեց Երեւան-Հալեպ երթուղային ավտոբուսը: Ուղերթներ կլինեն առայժմ շաբաթական մեկ անգամ, տոմսի արժեքը 70 դոլար է: Փոխադրումները կատարվում են «Իկարուս» ավտոբուսներով: Երթուղու բացման համաձայնագիրը կնքվել է վերջերս ՀՀ տրանսպորտի նախարարության պատվիրակության՝ Սիրիա կատարած պաշտոնական այցի արդյունքում:

Երեւան-Մեղրի-Թեհրան ճանապարհին կկառուցվի հայ-իրանական հյուրանոց

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երեւան-Մեղրի-Թեհրան մայրուղու կենտրոնական մասում՝ Անգեղակոթ գյուղի մոտակայքում, որտեղ արդեն գնվել է մոտ 6 հա հողատարածք, կկառուցվի հայ-իրանական համատեղ հյուրանոց: Այստեղ հիմնականում կհանգստանան առեւտրի եւ այլ նպատակներով այդ ճանապարհով մշտապես երթեւեկողները: Ինչպես հայտնեց Հայաստանի ֆոնդային բորսայի նախագահ Սեդրակ Սեդրակյանը, որը հյուրանոցի կառուցման նախաձեռնողներից է, շինության նախագիծը գնահատվում է 1 մլն. 200 հազ. դոլար: 50 տեղանոց հյուրանոցի բակում նախատեսված է կառուցել մզկիթ եւ եկեղեցի: Ս. Սեդրակյանը տեղեկացրեց նաեւ, որ հայ եւ իրանցի գործարարներն արդեն իսկ կարող են ձեռք բերել հյուրանոցի բաժնետոմսերը:

Կարկուտից տուժել են Լոռու մարզի բնակավայրերը

Գրեթե ամեն օր ահազանգ է ստացվում Լոռու մարզի բնակավայրերից խոշոր չափի կարկտահարությունների մասին: Հատկապես տուժել են Տաշիր քաղաքը եւ Մեդովկա, Սարատովկա, Լեռնահովիտ գյուղերը: Վնասվել են 1204 հա աշնանացան ցորենի, 490 գարնան հացահատիկային մշակաբույսերի, 612 հա կարտոֆիլի ցանքատարածություններ եւ 865 հա խոտածածկ տարածք: Կարկուտից տուժել են նաեւ Թումանյանի գոտու Աքոռի, Կաճաճկութ եւ Օձուն, Գուգարքի գոտու Բազում, Արջուտ եւ Ագնիձոր գյուղերը: Ագնիձորում տարափը պատճառ է դարձել նաեւ հեղեղումների, վնասվել են բնակելի տներ, շինություններ, ցանքեր:

Լոռու մարզպետարանում ստեղծված մասնագիտական հանձնաժողովը ճշտում է վնասի չափերը:

Մ. Մ.

Հանգանակություն ԻՄ նախագահի համար

Մի կին ու մի տղամարդ Վանաձորում տնետուն շրջում են, կազմակերպություններ մտնում եւ Պարույր Հայրիկյանի ֆինանսական ծանր վիճակը նկարագրելով, հանգանակություն անում: Թե որքանո՞վ է դա հավաստի եւ քանի մայրիկներ են Հայրիկյանին գթացել, իրենց ունեցած վերջին դրամից հրաժարվելով, հանգանակող զույգը կիմանա: Առավել շատ հետաքրքիր է՝ ԻՄ նախագահը գիտի՞, որ ինքը փող չունի:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ
Վանաձոր

Ի՞նչ է նշանակում՝ հանձնաժողովը ճշտում է վնասի չափերը

Վերջերս Հայաստանի տարբեր շրջաններում հորդառատ անձրեւների հետ մեկտեղ ձվի մեծության կարկուտը ոչնչացրեց հարյուրավոր հեկտար ցանքատարածություններ, այգիներ, տներ քանդեց: Յուրաքանչյուր կարկուտից հետո մամուլում հրապարակումներ են լինում ավերածությունների մասին, շատ վայրերում ստեղծվում են հանձնաժողովներ վնասի չափերը ճշտելու համար: Տուժածներին ինչպես միշտ, մեր պետությունը սատար չի կանգնելու, հավանաբար հատուցանելու միջոցներ չունենալը: Հետեւապես ավերածությունից հետո այդ հանձնաժողովների ստեղծումը սոսկ ձեւական նշանակություն ունի:

Մի ժամանակ հակակարկտային ծառայություններ կային, որոնք կարկտաբեր ամպերը ցրում էին: Այժմ դրանց բացակայությունը ոչ միայն բարդացնում է առանց այն էլ հոգսի մեջ խրված գյուղացու վիճակը, այլեւ նրան զրկում իր գոյությունը պահպանող միակ հենցուկից հողի բարիքից: Միակ ելքը հակակարկտային ծառայությունների ստեղծումն է, որ գյուղացիներին կփրկի գոնե այդ հոգսից: Չարիքի դեմն առնելու հնարավորություն գոյություն ունի, եւ անհասկանալի է գյուղատնտեսության նախարարության անտարբերությունը: Չէ՞ որ այդ ծառայությունները կենսական անհրաժեշտություն են, եւ միջոցներ չունենալը պատճառաբանելն առնվազն տարօրինակ է: Ի դեպ, տրամաբանական կլինի, երբ կարկուտից տուժած վայրերը ազատվեն նաեւ հարկերից:

Ա. Ա.

ԱԶԳ **ազգային**

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ինչպիսին հասարակությունն է, այնպիսին էլ խորհրդարանն է

Ազգային ժողովում օրենսդրական ակտեր մշակելիս նվազ չափով են օգտագործվում իրավագիտական, տնտեսագիտական և սոցիոլոգիական հետազոտությունների արդյունքները: Անտեսվում կամ արհամարհվում են անաչառ փորձագետների գնահատումները կայացված ընդունված ակտերի հասարակական մուտքի, դրա ճանապարհին առկա սոցիալ-տնտեսական և բարոյահոգեբանական դժվարությունների հետ: Թվում է, թե մեր օրենսդիրները ղեկավարվում են արատավոր այն մտակաղապարով, ըստ որի «թող օրենքն ընդունվի, այնուհետև իր ճանապարհը կհարթի»:

Առհասարակ, օրենսդրական նախագծերի մշակման գիտական դպրոցը պատգամավորական կորպուսի կողմից դիտվում է որպես սոցիալական ավելորդություն, անթույլատրելի շռայլություն: Մի պատգամավորի խոսքերով «անիմաստ է նոր օրենսդրական «հեծանիվ» հնարելը: Ուրիշ երկրներում վաղուց ընդունվել են օրենքներ, որոնք մենք կարող ենք հեշտությամբ հարմարեցնել մեր պայմաններին»: Ինչպես ասում են, Ազգային ժողովն աշխատում է «միակողմանի երթևեկությամբ» ռեժիմով: Կարիք չունի գիտական հանձնարարականների, իսկ նրա իրավաստեղծ գործունեությունը գրեթե ամբողջովին հանգում է ուրիշ երկրների, հատկապես Ռուսաստանի Դաշնության օրենքների մեխանիկական ընդօրինակմանը կամ դրանց [illegible] վերամշակմանը:

Պատգամավորների զգալի մասը որպես կանոն, գիտական հանձնարարականներին վերաբերվում է ինչպես հերթական «օդուսի» կամ «ակադեմիական ցնդաբանության»: Դա չի վերաբերում նրանց դիլետանտական մտավարժանքներին, որոնցում առանձնահատուկ ուժգնությամբ արտահայտվում է պատգամավորական հակաինտելեկտուալիզմը: Որպես կանոն պատգամավորներն ուղղակիորեն հետևում են իրենց ընտրողներին, կուսակցական պատասխանատուների և լոբբիստական միջնորդների «հրահանգներին»: Ցանկացած պատգամավորի ելույթի սկիզբն արդեն մատնում է նրա կոնյունկտուրային բնույթը, որն արտաքուստ պաճուճված է «ազգային նպատակներով» և հասարակական լայն տրամաչափի հիմնավորումներով:

Վերլուծաբանների գնահատումներով, Ռուսաստանի Պետդումայում ընդունված օրենքների 30 տոկոսն արտացոլում է հզոր ֆինանսական խմբերի անմիջական շահերը: Ավելին, նրանց լոբբիի ուղղակի ճնշմամբ է ընդունվել: Իսկ մեզանո՞ւմ... մնում է կռահել: Ակադեմիական շրջանակներում կատակում են՝ «հայ պատգամավորները կառավարական օրյակներից ղեկավարվող ռոբոտներ են»: Խոսել պատգամավորների ազատ ընտրության, նրանց քաղաքական կամքի ազատ ինքնորոշման մասին, խիստ անհեթեթություն է: Ճիշտ կլինի խոսել նրանց անձնական պատասխանատվության դիմազրկման, քաղաքացիական համարձակության բացակայության մասին: Մի խոսքով, «ով ում մարդն է, ում դրածն» հայտնի սկզբունքը, ինչպես ամենուրեք, արտացոլում է Ազգային ժողովի ոչ միայն գործ պատկերը, այլև այնտեղ հաստատված ներքին առճակատումների հովանավորչական ծրագրվածությունը:

Իրավացի են նրանք, ովքեր պնդում են «խորհրդարանի մակարդակը չի կարող բարձր լինել հասարակության մակարդակից»: այն է ինչպիսին մենք ենք, այնպիսին էլ մեր Ազգային ժողովն է: Իսկ նրա նախագահ Բաբկեն Արարքցյանի վիճակն ինձ հիշեցնում է շախմատում հայտնի «ցուգցվանգ» դիրքը. ինչ քայլի էլ դիմի, իր դեմ դուրս կգա: Այսօր նա սեղմված է «վաբանկ» գնալ, հրաժարականի քայլով վերջնական պարզություն մտցնելու իր և ՀՀ նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի գերլարված հարաբերություններում: Վտանգ կա, որ այդ լարվածության ներկայիս մակարդակը խորհրդարանում բեմադրվող ներկայացումներից կարող է փոխադրվել քաղաքացիական լուրջ ցնցումների մակարդակ: «Անձահ» առաջնորդի խոսքերով «կայծից կարող է հրդեհ բռնկվել»:

Աստիճանաբար ձևավորվում ու քաղաքական բեմ է դուրս գալիս նոր տիպի խորհրդարանային ընդդիմություն, որը նվազ չափով է նման իր «դասական» նմուշօրինակին: Այն ամբողջովին գործում է ՀՀՇ-ի ներսում, և սպառնում է դառնալ այդ կազմակերպության իսկական գերեզմանափորը: Երբ ենթադրենք ու դա այդպես է, ապա պարզվում է, որ ՀՀՇ-ն կանգնած է իր չորրորդ պառակտման շեմին: Կարելի է կանխատեսումներ անել դրա հանգուցալուծման տարբերակների շուրջ:

Չկա այնպիսի խորհրդարանային վիճակագրություն, որը ցույց տար, թե բարձրագույն օրենսդիր մարմնի արտաքին ցուցափեղկի ետևում ինչպիսի «փոխշահավետ» գործարքներ են կնքվում, թե ինչպես կոնկրետ նշանաժամային իրավիճակում ծրագրվում է պատգամավորների «քաղաքական կամքը» և թե ովքեր են այդ շոու-ներկայացումների իսկական պատվիրատուները: Թե ի վերջո ով է ռեժիսորն ու անդրկուլիսյան խաղերի այն վարպետը, որը յուրացրել է ստվերում մնալու արվեստը, արտաքուստ խուսափում է ամեն մի հասարակական տեսանելի իշխանությունից, սակայն իրականում վստահորեն զբաղեցնում է խորհրդարանի «գորշ կարդինալի» գաղտնաթիրը:

Այսօր կիսահեգնական տոնով խոսվում է պատգամավորի բարոյական հեղինակության, մասնագիտական ձեռնհասության, բանավիճելու հռետորական հմտությունների և, իհարկե, անձնական անկախության ու պատասխանատվության մասին: Ասում եմ «կիսահեգնական տոնով», քանզի հազիվ թե մենք լրջորեն հավատանք, թե իր մեր խորհրդարանում տիրում է հենց այնպիսի մթնոլորտ, որը նպաստում է նրա պրոֆեսիոնալիզմի զարգացմանը: Խորհրդանշական է ոչ անհայտ Դավիթ Շահնազարյանի քաղաքական խոստովանությունը. «Սա ոչ պրոֆեսիոնալ խորհրդարան է, պատգամավորները գտնվում են հզոր ճնշման տակ»: Նույնի համոզմամբ «...այս խորհրդարանում փաստարկները չեն աշխատում»: Առհասարակ, պատգամավորությունն ամեն ինչից զատ, նաև բարոյական լուրջ փորձություն է, որի էությունն արտահայտված է Ստեֆան Ցվայգի խոսքերում. «Ով գեթ մի անգամ ճաշակել է իշխանության հաճույքը, արդեն ի վիճակի չէ նրանից հրաժարվել»: Ես կավելացնեի. «երբ ցանկանում ես մարդուն ընկերոջդ ստուգել, պարզել նրա գործնական անկեղծությունն ու նվիրվածությունը, նրան սատարի, որպեսզի դառնա պատգամավոր»: Ոչ բոլորն են դիմանում այդ փորձությանը: Գայթակղությունն այնքան մեծ է, որ պատգամավորներից շատերը հախուռն տրվում են մրցավազքի իշխանության խորհրդանիշերի ետևից: Քաղաքական օլիմպոս բարձրանալու համար դիմում են ցանկացած միջոցի, դրսևորում բացահայտ հնարամտություն ու ճկունություն, որի ետևում թաքնված է ծայր սկզբունքայնությունն ու անհետևողականությունը: Պատգամավորների օրենսդրական գործունեությունը հաճախ հիմնվում է ոչ թե խորհրդարանական դեմոկրատիայի, այլ իշխանության բարձրադիր պատասխանատուների բարեհաճությունն ու հովանավորությունն ամեն գնով շահելու և ներխմբային քաղաքական ընտրախավի մեջ մտնելու ներքին անհագուրդ մոլուցքի վրա:

Անհնար սովորական են դարձել անձնային ձևափոխումները: Ցավով նկատում եմ, թե ինչպես երեկվա ընկերները, իսկ այսօրվա պատգամավորները, ինչպիսի աներևակայելի կենսական փոփոխություն են ապրել: Հույզերը զսպելու արտաքին սառնությունը կեղծ ջերմությամբ ու ժպիտով քողարկելու ամբական քաղքենիական պահվածքի իսկական անջրպետ է ստեղծել մեր միջև: Թվում է, թե ռեալ պատգամավորական գործունեության ծաղրանկարային նմանակումը նրանց համար դարձել է խրոնիկական ու անբուժելի հիվանդություն, բերել խնկացնող կամ հաշիշային հիմնահավանության վիճակ: Մյուս կողմից, պատգամավորական բարձրաստության հակառակ երեսը սեփական ընտրողներին, պարզ ասած, տերերին ծառայելու մտադրությունից լիրքն է ինքնագրգին դաբրուսի հուզական բոլոր արտահայտություններով: Ահա թե քաղաքական էներգիան որտեղ է ծախսվում և ինչի վրա: Թվում է, թե գործադիր իշխանությունը կարիք ունի խորհրդարանի, որն իրեն ձևականորեն աջակցում է համառում, իսկ իրականում պատրաստ է անելու այն, ինչ նրանից պահանջում է գործադիր իշխանությունը՝ լինելու գործադիր իշխանության օրենսդրական կցորդը, ղեկավարվելու առանց մեծ հարկադրանքի, առանց մղվելու առանց կազմակերպված ընդդիմության: Մի խոսքով, ծավալելու այնպիսի գործունեություն, որը ոչ մի այլ նպատակ չունի, քան ներկայիս քաղաքական ստատուս քվոյի պահպանումը:

ԱԺ-ի հունիսի 11-ի նիստը, նրա դերակատարումների վարքագիծը վերստին ապացուցում են, որ մեզանում պլյուրալիստական, բազմակարծ ժողովրդավարությունը նենգափոխվել է հնազանդության ու գետնաքարշ համակատարության ժողովրդավարությամբ: Որ խորհրդարանին քաղաքակիրթ ձևով համոզելու ու հիմնավորելու բանավիճային կուլտուրան նենգափոխվել է բիրտ ու անսքող ճնշմամբ, քաղաքական դրեսինգի անպատշաճ հնարքներով: Մտավոր վերլուծության ու փոխզիջումների տրամաբանությունն իր տեղը զիջել է մեծամասնական թելադրանքի տրամաբանությանը:

ՄԱՆՈՒԿ ՏԱՐՈՒԽԱՆՅԱՆ

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Գյումրեցի լրագրողները՝ մամուլի օրենքի նախագծի մասին

«Ազգի» հունիսի 11-ի համարում սկսված խոսակցությունը շարունակում են քաղաքի տարբեր լրատվական միջոցների ներկայացուցիչներ

ՀՌԻՓՍԻՄԵ ՆԱԶԱՐՅԱՆ *(«Շիրակ» հեռուստառադիոընկերություն).* Մամուլի մասին օրենքի «Ազգի» հունվարի 23-ի համարում տպագրված այլընտրական նախագիծը, իմ կարծիքով, դեռևս լրամշակման, վերանայման կարիք ունի: Նրանում բացառապես անտեսված են զանգվածային լրատվության միջոցի կենսունակությունն ապահովող սուբյեկտի՝ լրագրողի գնահատման, վարձատրման, վաստակի չափանիշները, հարկ եղած տարբեր մոտեցումները սկսնակ կամ վաստակաշատ մասնագետի հանդեպ: Բազմաթիվ դեպքերում նման տարբերակում չմտցնելը հավասարազոր է փորձառու լրագրող-մասնագետի վաստակի անտեսմանը, բուն էությամբ նրա շահերի կոպիտ ոտնահարմանը:

Արդեն հինգերորդ ամիսն է, ինչ «Շիրակ» հեռուստառադիոընկերությունն անցել է պետական ձեռնարկության կարգավիճակի: Այդ ժամանակամիջոցում, պետբյուջեից հատկացվող գումարների սղության պայմաններում, այստեղ լրագրողական գործունեությունը նոր-նոր սկսած և տարիների աշխատանքային ներդրում ունեցող հմուտ լրագրողը վարձատրվում են հավասար չափով: Մինչդեռ թվում է, թե աշխատավարձի չափը որոշողները՝ տնօրենը, հաշվապահը, տնտեսագետը, միջի ճիշտ հաշվարկ կատարելիս տարբերություն դնելով և որոշակի ուղի անցած աշխատանքային ավանդ ունեցող լրագրողի արժեքը գնահատելով, նրա շահերը պաշտպանելով, մասնագետին քաջալերելով և չմղելով ղեկավարի կողմից չգնահատվելու պատճառով ընդհուպ աշխատանքը թողնելու քայլին:

Նախագիծը, որը նաև լրագրողների առաջարկությունների հիման վրա փոփոխություններ կրելուց հետո առաջիկայում կարող է դառնալ օրենք, որով առաջնորդվելու ենք, անպայման պետք է հաշվի առնի և պաշտպանի լրագրողի այս շահը ևս:

ՀԱՄԼԵՏ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ *(«Կումայրի» շաբաթաթերթ).* Լրագրողների աշխատախմբի կողմից կազմված լինելու փաստն իսկ արդեն խոսում է օրենքի այս այլընտրանքային տարբերակի օգտին: Քանզի այն ստեղծվել է մամուլի ներքին «խոհանոցին» քաջատեղյակ արհեստավարժների կողմից, որոնք առաջնորդվել են ժողովրդավարության, ազատության (նաև խոսքի ազատության) սկզբունքներով և ոչ թե ՀՀ արդարադատության նախարարության՝ ամեն ինչ «կանոնակարգելու» և այդպիսով շրջանակները նեղացնելու, ազատությունն անգամ տեսական մեքենային ներարկելու տրամաբանությամբ:

Ինձ, որպես լրագրողի, հատկապես հետաքրքրեց «Զանգվածային տեղեկատվության միջոցների գործունեության կազմակերպումը» գլուխը, ավելի ճիշտ՝ դրա հոդված 5-ի 2-րդ կետը: Ասեմ, թե ինչու: Վերջերս Շիրակի մարզ կատարած այցելության ժամանակ ԱՄՆ-ի դեսպան Պիտեր Թոմսենին երբ հարցրեցի իր երկրի պետական զանգվածային լրատվության միջոցների մասին, դեսպանը պատասխանեց. «ԱՄՆ-ում պետական զանգվածային լրատվության միջոցներ գոյություն չունեն»: Միգուցե նաև սա՞ է, որ ԱՄՆ-ը իսկապես ժողովրդավարական երկիր է... Ի՞նչ բան է պետական քաղաքական մեքենան: Իմ խորին համոզմամբ, դա ոմանց «ուշն ու միտքը» տարած զանազան հեռուստաընկերությունների կուլմինացիոն պահերն ընդմիջող և այս ու այն իրի առավելությունները ցուցադրող նույն գովազդն է հոգևորի ու բանականի վրա ներազդելու այնպիսի հաշվարկով, որի արդյունքում, հաճախ ինքնաբուխ, անկախ, հրամցվածը ընդունվում է, վերածվում «սա է, որ կա» պատգամի: Այդպիսի միջոցների կիրառման հետևանքով մարդը վերածվում է կամակատարի, մեքենայի, մատուցածն ընդունում որպես «ամեն-ամեն...»: Եվ այդպիսով նրանցից խլվում է ամենակարևորը՝ «եսը», անհատականությունը, սեփական մտածելակերպով առաջնորդվելու կարողությունը:

Հայաստանում կառավարական քաղաքական մեքենան այսօր մի քանի անգամ ավելի հզոր է, քան ընդդիմության բոլոր հրատարակությունները միասին: Սակայն այս փաստն ամենևին էլ չի խոսում կառավարության հզոր լինելու մասին, այլ ցույց է ընդհակառակը: Ուստի և ես ողջունում եմ օրենքի նախագծի վերոհիշյալ կետը, որտեղ նշված է. «Պետական մարմինն իրավունք չունի հիմնադրելու զանգվածային լրատվության որևէ միջոց, բացի օրենսդիր, գործադիր և դատական իշխանության մարմինների կողմից բացառապես իրենց պաշտոնական հաղորդագրությունների, նյութերի, նորմատիվ և այլ փաստաթղթերի հրապարակման համար նախատեսված միջոցներից»: Ինքնագովեստ-գումը, անսահմանափակությունն ասես երբեք էլ լավ բանի չեն հանգեցրել, մանավանդ պետական իշխանությունը:

Պետական քաղաքական մեքենայի վերացումը ԶԼՄ-ներին թույլ կտա ավելի մոտ կանգնել կյանքին: Իսկ բազմակարծության այդ միջոցով, որը ժողովրդավարության գլխավոր բաղադրատարրերից մեկն է, ավելի լավ ծառայություն կմատուցի կառավարությանը՝ երես հանելով ճշմարիտը, արդարը, առավել ընդունելին, և ոչ թե ժողովրդին կրծածին: Իհարկե, երբ կառավարողները, տարբեր կարգի իշխանավորները ու պաշտոնյաները ընդունակ լինեն լսելու, վերափոխվելու... Ու քանի որ մեր հասարակությունը դեռևս այնքան չի «հասունացել», որ քննադատությունն ընդունի որպես ոչ թե բանսարկու, այլ առողջանալու դեղատոմս, ուստի իմ կարծիքով, զանգվածային տեղեկատվության մասին օրենքում պետք է հստակ կետ մտցնել քննադատության չպատասխանող սուբյեկտների պատասխանատվության մասին... Սա, կարծում եմ, ժողովրդավարությանը, զուլալվելուն հասնելու մեր ճանապարհը կկրճատի և անշուշտ կնպաստի չորրորդ իշխանության կայացմանը:

ՀԵՂԻՆԵ ՔՈՒՇՔՅԱՆ *(«Շանթ» հեռուստաընկերություն).* Աշխատանքային ուղին համեմատաբար նոր սկսած լրագրողս նույնպես գոհունակություն պատճառեց ներկայացված փաստաթղթի ընթերցումը: Տպավորությունս այն է, որ սա գործին քաջատեղյակ, լրագրողական աշխատանքում հղկված անձանց ձեռքով ծնված, ժողովրդավար լինելու ձգտող պետության օրենքի նախագիծ է: Այն արդար և ճշմարտացի կերպով ներկայացնում է չորրորդ իշխանության դերը, նրա պարտականությունները ազատ տեսության ձևավորման ճանապարհին: Ցանկալի կլիներ, որ նախագիծը իսկապես դառնար ՀՀ օրենք զանգվածային լրատվության միջոցների մասին:

Գ. Ս.

Մայիսի 21-ին Թուրքիայի գլխավոր դատախազությունը հանրապետության գլխավոր դատախազ Վուրալ Սավաշի նախաձեռնությամբ դիմել էր Սահմանադրական դատարան՝ արգելելու վարչապետ Նեջմեթթին Էրբաքանի իսլամական «Բարօրություն» կուսակցության գործունեությունը, դիտարկելով այն որպես լուրջ սպառնալիք թուրքական պետության աշխարհիկ-հանրապետական կարգերին: Սահմանադրական դատարանը, ընթացք տալով դիմումին, վտանգեց կուսակցության գոյությունը: Ստեղծված իրավիճակում կուսակցական ղեկավարությունը նպատակահարմար գտավ գլխավոր դատախազի նախաձեռնությանը հակադրել սեփականը: Դրա էությունը կուսակցությանը Սահմանադրական դատարանի, այսպես կոչված, ոտնձգություններից պաշտպանելու, հակառակ դեպքում նրա գոյությունը «երջանկություն» անվան տակ շարունակելու մեջ էր: Ահա ծնունդ առավ «Ընտրությունների եւ կուսակցությունների մասին» նոր օրենք: Սա անհամեմատ ընդլայնում է տարբեր կուսակցությունների համագործակցության իրավունքները ընտրություններում, փոխարենը զգալիորեն սահմանափակում դրանց գործունեության դադարեցման Սահմանադրական դատարանի իրավասության շրջանակները: Ըստ նոր օրենքի, ընտրությունների մասին որոշման ընդունումից հետո, միաժամանակ բացառվում է որեւէ կուսակցության արգելումը: Այլ կերպ ասած, նոր օրենքը բխում է «Բարօրություն» կուսակցության արդի պահանջներից: Այն ծնվել է կառավարության հնարավոր փլուզման, «Բարօրություն» կուսակցության ժողովրդականության աճի, ինչպես նաեւ վարչապետի պաշտոնի հանձնումը Չիլլերին նոր ընտրությունների անցկացման հետ պայմանավորելու հավակնություններով:

Ինչպես հայտնի է, Էրբաքանը պատրաստվում է առաջիկա ընտրությունները երկրում անցկացնել վաղաժամկետ: Դրանց անցկացումը ենթադրվում էր հոկտեմբերի 19-ին: Մինչդեռ Չիլլերը պահանջում էր հունիսի 18-ին ստանձնել վարչապետի պաշտոնը: Քանի որ պաշտոնի անցումը ընտրություններով է պայմանավորվում, ուստի Էրբաքանը որպես նախապայման պարտադրում էր Չիլլերին, որ վերջինիս «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցության պատգամավորական խմբակցությունը Մեջլիսում կողմ արտահայտվի Ընտրությունների եւ կուսակցությունների մասին օրենքին, չառարկելով, իհարկե, վաղաժամկետ ընտրությունների նշանակմանը հոկտեմբերի 19-ին: Այլ կերպ ասած, նա Չիլլերի միջոցով փորձում է ազդել «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցության պատգամավորների վրա, որոնց շրջանում նկատելիորեն աճում է Էրբաքանի հակառակորդների թիվը: Իսկ Չիլլերը, որ բավականին հեղինակազրկվել է վերջին շրջանում, ստիպված տեղի էր տալիս, միաժամանակ արտահայտվում էր առաջիկա ընտրություններին «Ճշմարիտ ուղի» եւ «Բարօրություն» կուսակցությունների համագործակցության օգտին: Հունիսի 10-ին Ընտրությունների եւ կուսակցությունների մասին օրենքի նախագիծը ներկայացվեց Մեջլիսի սահմանադրական հանձնաժողովում եւ հաստատվեց: Երբ Էրբաքանը պատրաստվում էր այն շուտափույթ ներկայացնել Մեջլիսի լիագումար նիստի քննարկմանը, հունիսի 10-ին թուրքական զինված ուժերի գլխավոր շտաբը բրիֆինգ կազմակերպեց հանրապետության դատավորների եւ դատախազների համար: Մինչ արդարադատության նախարար Շեւքեթ Քազանը առարկում էր, թե վերջիններիս մասնակցությունը իր իրավասության տակ է, հաջորդ օրը՝ հունիսի 11-ին, բրիֆինգի հրավիրվեցին Թուրքիայի զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչները: Հունիսի 12-ին թուրքական թերթերը անմիջապես արձագանքեցին: «Սաբահը» «Բրիֆինգ, որ վերջնագրի ուժ ունի» խորագրով հանգեց եզրակացության, թե զինվորականությունը վերջին նախազգուշացումն արեց Մեջլիսին եւ կառավարությանը: «Յենի Գյունայդընը» «Բրիֆինգ, թե քաղաքական նախաձեռնություն» խորագրի տակ սա մեկնաբանեց որպես «Բարօրություն» կուսակցության դեմ ընդհանուր ճակատի ձեւավորում: «Միլլիյեթը» նյութին առնչվող խորագիրը ձեւակերպեց «Բանակը վերջին նախազգուշացումն է անում» ձեւով: Ինչ վերաբերում է «Ռադիկալին», ապա նա հարցը ընթերցողին ներկայացրեց «Անհրաժեշտության դեպքում կդիմենք զենքի» վերնագրով:

Եթե ամփոփելու լինենք վերոհիշյալ տվյալները, ապա ստացվում է հետեւյալ պատկերը՝ իսլամականությունը դիտարկելով որպես գերագույն սպառնալիք Թուրքիայի համար, բանակը երկրի պատմության մեջ, ինչպես հավաստում է «Ջումհուրիյեթը», առաջին անգամ, թուրքական պետության աշխարհիկ-հանրապետական կարգերը տապալելու, դրա կառավարման հիմքում շարիաթի նորմերը դնելու մտադրության համար պատասխանատու է ճանաչում վարչապետին, նախարարներին, Մեջլիսում «Բարօրություն» կուսակցության պատգամավորներին: Ավելին, իսլամական շրջանակները բանակի կողմից միանշանակ մեղադրվում են Քրդստանի աշխատավորական կուսակցության PKK-ի հետ համագործակցության մեջ: Նման մոտեցման դեպքում այդ կուսակցության գործունեությունը ստանում է հակապետական բնույթ, իսկ թուրքական պետության վերածումը կրոնապետության վերջինիս իշխանության պայմաններում դառնում է անխուսափելի: Ահա թե ինչու թուրքական բանակը անհրաժեշտության դեպքում զենքի դիմելու պատրաստակամություն է հայտնում եւ Թուրքիայում, աշխարհիկ-հանրապետական կարգերը երաշխավորելու իր առաքելությունը որակում է որպես սահմանադրական առաջադրանք:

Հատկանշականն է, որ բանակը միաժամանակ դատապարտում է Իրանին, Լիբիային, Սաուդյան Արաբիային եւ Սուդանին, պատճառաբանելով, թե վերջիններս նեցուկ են կանգնում Թուրքիայում կրոնապետական կարգերի հաստատման «Բարօրության» ջանքերին: Գլխավոր շտաբի հովանու ներքո ստեղծվում է հատուկ միավոր, վարելու իսլամ արմատականության դեմ պայքարը երկրի ներսում: Եվ այսպես, իսլամ արմատականությունը որպես գերխնդիր ծառանում է Թուրքիայի առջեւ: Հունիսի 12-ին զինվորականությունը կազմակերպեց երրորդ բրիֆինգը, այս անգամ Թուրքիայի վճռաբեկ դատարանի անդամների համար: Դա դեռ չէր ավարտվել, վարչապետարանում, «Ջամանն» թերթի դիպուկ արտահայտությամբ, հրավիրվեց «եռակողմ հանդիպում», մասնակցությամբ Էրբաքանի, Չիլլերի եւ «Մեծ միասնություն» կուսակցության նախագահ Մուհսին Յազըջըօղլուի: Հանդիպման ավարտին վերջինս հայտարարեց, թե իր կուսակցությունը չի պատրաստվում տեղ զբաղեցնել նոր կառավարության կազմում: Ինչ վերաբերում է Չիլլերին, ապա նա ասաց. «Մեջլիսում պատգամավորական տեղերի բաշխումն այնպիսին է, որ այլընտրանք չի թողնում «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությանը, քան ընտրությունների գնալու որոշում կայացնել: Հիրավի, հատկապես վերջին օրերին, Էրբաքանի կառավարող կոալիցիայի մաս կազմող կուսակցությունները Մեջլիսում պատգամավորական տեղերի որոշակի կորուստներ են կրել: «Բարօրություն» կուսակցության պատգամավորների թիվը 160-ից նվազել է 158-ի: Իսկ «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությանը համապատասխանաբար 116-ի: Մինչդեռ, այդ թիվը վերջին ընտրություններից հետո 135-ի էր հավասար: Քանի որ Մեջլիսը 550 տեղանոց է, ուստի պատգամավորական տեղերի կորուստը կառավարող կուսակցությունների համար համազոր էր հավասարակշռության կորուստին: «Մեծ միասնություն» կուսակցությանը կառավարության կազմում ընդգրկելու պատրաստակամությունը, թերեւս, բացատրվում է նրա 8 պատգամավորների աջակցությունը ձեռք բերելու Էրբաքանի ու Չիլլերի մղումով:

Համենայն դեպս, վերջիններիս հույսերը չարդարացան: Ինչ վերաբերում է բրիֆինգներին, ապա դրանք ոչ այլ ինչ էին, քան վարչապետ Էրբաքանի, «Բարօրություն» կուսակցության նախարարների եւ պատգամավորների հերթական սաստում բանակի կողմից: Հատկանշական է, որ դա զուգադիպեց Ընտրությունների եւ կուսակցությունների մասին նոր օրենքին, ինչպես նաեւ երկրում վաղաժամկետ ընտրությունների վերաբերյալ Էրբաքանի նախաձեռնություններին: Այդ ընթացքում Չիլլերը վերագնահատեց իրավիճակը, փոխվեց նրա դիրքորոշումը ընտրությունների հարցում: Արդեն ինքը սկսեց կասկածել զինվորականության կողմից «վերջին անգամ նախազգուշացվող» Էրբաքանին եւ ընտրությունների անցկացումը պայմանավորեց վարչապետության փոխանցման հարցի հրատապ լուծմամբ: Կառավարող կուսակցությունների պատգամավորական տեղերի կրճատման, նոր կառավարություն կազմելու առաջարկին «Մեծ միասնություն» կուսակցության բացասական մոտեցման, կոալիցիայի կազմից դուրս գալու Չիլլերի անընդմեջ սպառնալիքների պայմաններում, երկրում ընտրությունների վաղաժամկետ անցկացմանը հասնելու համար Էրբաքանին այլ ելք չէր մնում, քան համակերպվել վարչապետությունը փոխանցելու մտքի հետ: Թեեւ եռակողմ հանդիպման ավարտին Չիլլերը չանդրադարձավ վարչապետության հարցին, բայց եւ այնպես թուրքական թերթերը հունիսի 13-ին շտապեցին հայտնել, թե «Էրբաքանը հրաժարականի է պատրաստվում»:

Ըստ երեւույթին, հունիսի 18-ին վարչապետի պաշտոնը Էրբաքանից կանցնի Թանսու Չիլլերին: Չի բացառվում, որ այդ ընթացքում հետաձգվեն առաջիկա ընտրությունները մինչեւ 1998 թիվը: «Բարօրություն» կուսակցության ժողովրդականության աճի պայմաններում, երբ նա միանձնյա հանում է իշխանության, բանակի համար անընդունելի է ընտրությունների շուտափույթ անցկացման Էրբաքանի տարբերակը: Կարծում ենք, ոչ պակաս անընդունելի է Ընտրությունների եւ կուսակցության մասին օրենքը, որ իսլամական «Բարօրություն» կուսակցության նախաձեռնությամբ է ծնվել: Ինչ վերաբերում է Չիլլերի վարչապետությանը, ապա նրա հեղինակությունը վերջերս զգալի նվազել է Թուրքիայում: Ուստի նա հազիվ թե իր մեջ ուժ գտնի դիմակայելու բանակի ճնշումներին կամ անընդմեջ ձգձգելու Ազգային անվտանգության խորհրդի որոշումների կիրառումը, ինչ Էրբաքանն է անում: Ի դեպ, վերջինս ամեն կերպ փորձում է ձգձգել նաեւ վարչապետի պաշտոնի հանձնումը: Ուրեմն, վերոհիշյալ բրիֆինգները, որպես նախազգուշացման միջոց, ծառայել են նպատակին: Մնում է, որ Չիլլերը արդարացնի զինվորականության ակնկալիքները:

Բանակը վերջին զգուշացումն արեց Էրբաքանին

Վարչապետի պաշտոնն անցնում է Չիլլերին

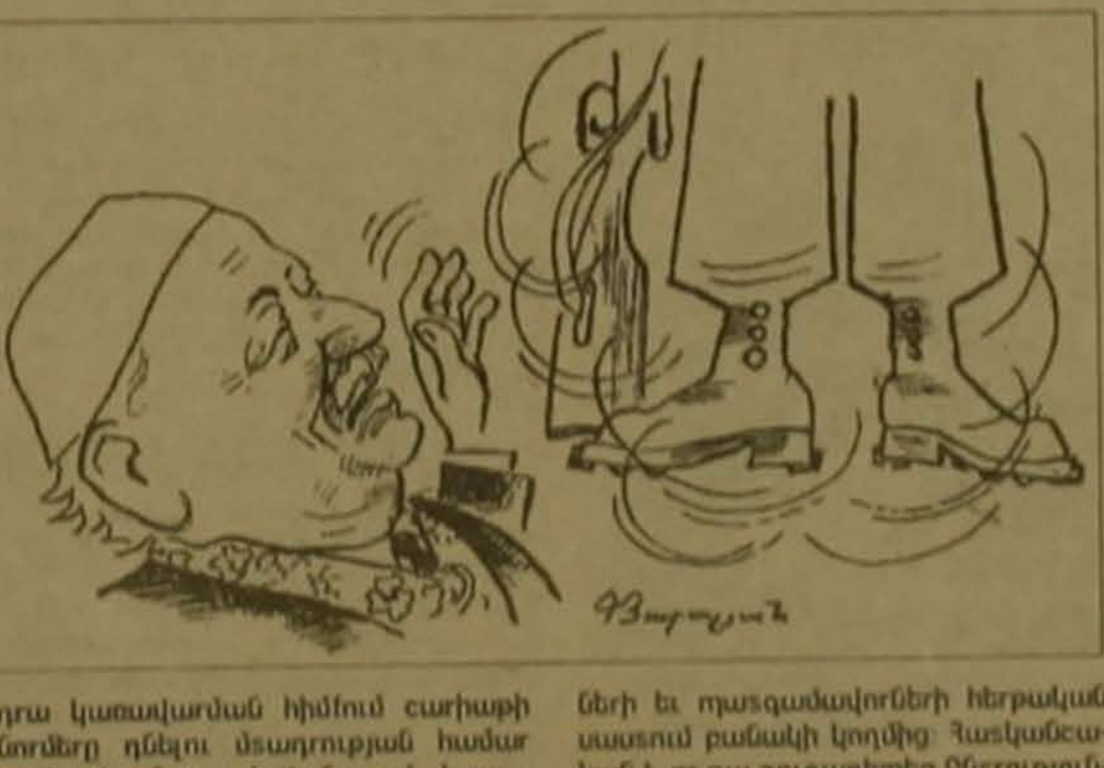

ԳԻՍՈՐ ՕՀԱՆՅԱՆ

ԾՐՋԱՆ

Բաքուն եւ Թբիլիսին չեն հաստատում, թե հանդիպելու են իրենց եւ Չեչնիայի նախագահները

Պաշտոնական Բաքվի կողմից Ադրբեջանի, Վրաստանի եւ Չեչնիայի նախագահների հանդիպման նախապատրաստական աշխատանքներ չեն տարվում, որի ժամանակ, իբր, պետք է ստորագրվի Կովկասում անվտանգության եւ համագործակցության կազմակերպություն (ԿԱՀԿ) ստեղծելու համաձայնագիր: Այս մասին «Ինտերֆաքս» գործակալությանը տված հարցազրույցում հայտարարել է Ադրբեջանի նախագահի գործադիր աշխատակազմի բարձրաստիճան ներկայացուցիչը: Վրաստանի խորհրդարանի նախագահ Զուրաբ Ժվանիան նույնպես չի հաստատել նման հանդիպման նախապատրաստության վերաբերյալ հաղորդագրությունները:

Մինչդեռ, ինչպես պնդել է Չեչնիայի նախագահի հատուկ հանձնարարությունների օգնական Ռուսլան Կուտաեւը, մոտավորապես հուլիսի կեսին պլանավորված է երեք նախագահների հանդիպում, որը նախապատրաստում են նախագահների օգնականները: Ռ. Կուտաեւը ընդգծել է, որ Թբիլիսիում եւ Բաքվում իր հանդիպումների ժամանակ այդ անդրկովկասյան հանրապետությունները պաշտպանել են Չեչնիայի նախագահի ԿԱՀԿ ստեղծելու գաղափարը:

Դրա հետ մեկտեղ, վերջերս Ռուսաստանի Անվտանգության խորհրդի քարտուղարի տեղակալ նշանակված Բորիս Ագապովը գտնում է, որ անվտանգության համակարգային կառույցների ստեղծման գաղափարներն առաջանում են Հյուսիսային Կովկասում Ռուսաստանի դաշնապետական կենտրոնի թուլացման հետեւանքով: Եվ դրա պատճառներից մեկն էլ, նրա կարծիքով, չեչենական պատերազմն է:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

Ալկոհոլը՝ «դամոկլյան սուր» Ռուսաստանի գլխին

Ռուսաստանի ազգաբնակչության 70 տոկոսը մշտապես տառապում է հոգեբանական եւ սոցիալական սթրեսից, որի պատճառները բացատրվում են ընկճվածությամբ, թերսնվածությամբ ու գինեմոլությամբ: Նախագահին առընթեր ընտանիքի հարցերի հանձնաժողովը, որն արձանագրել է այս փաստը, պարզել է, որ հասուն տարիքի մարդկանց վաղաժամ մահվան հիմնական պատճառը կեղծ խմիչքներից թունավորումներն են:

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

Ծխողն ընդդեմ ծխախոտային ընկերությունների

Ամերիկացի ուղեկցորդուհու խաղցկեղը ծխախոտի ծխի հետեւանք է

Նորմա Բրոինը «Ամերիկան էյրլայնզ» ավիաընկերությունում ուղեկցորդուհի է աշխատել 21 տարի: Լինելով ջերմեռանդ մորմոն, նա երբեք չի ծխել, «նույնիսկ մի ծուխ էլ»: Սակայն, դեռեւս 1989-ին, բժիշկները նրա թոքերում քաղցկեղ ախտորոշեցին այնուհետեւ հեռացնելով թոքի մի մասը: Օրերս ԱՄՆ-ում բավականին աղմուկ հանած դատավարություն է սկսվել, որտեղ Նորմա Բրոինը հայցվոր հանդես է գալիս ընդդեմ ծխախոտ արտադրող ընկերությունների, պահանջելով դրամական փոխհատուցում վնասված առողջության դիմաց: Հայցվորը եւ նրա բժիշկները դատավորների ուշադրությունը բեւեռում են այն փաստի վրա, որ անընդհատ գտնվելով ինքնաթիռի սրահում, ուր ուղեւորները թռիչքից վայրէջք ծխում էին, ուղեկցորդուհին չէր կարող խուսափել ծուխը ներշնչելուց: «Ծխախոտ արտադրող ընկերությունները վնասել են ինձ եւ միլիոնավոր այլ մարդկանց կյանքը, քանի որ քաղցկեղով միայն ծխողը չէ, որ հիվանդանում է, - ասում է երկու երեխաների մայր 42-ամյա Բրոինը, որի քաղցկեղն այժմ առաջընթաց չի ապրում: Ծխախոտի ծուխը վնասում է ընտանիքի բոլոր անդամներին, եւ թե տանը ծխում են, երեխաներն են, որ դեռ կենդանի են եւ կարող են օգտակար լինել ծխելու դեմ պայքարում»:

Այս օրվա նոր փորձություն է սպասվում ծխախոտագործ ընկերություններին: Բացի Բրոինից, եւս 25 հայց է ներկայացվել նրանց դեմ, որը կարող է սպառնալ արդյունաբերության այս ճյուղի հեռանկարներին: Բոլոր հայցվորներն էլ ծխող չեն եղել, սակայն տուժել են ծխախոտի ազդեցությունից: Ներկայացված հայցն ընդհանուր առմամբ 5 մլրդ դոլարի տուգանք է նախատեսում, որը ներկայացվում է 60.000 ուղեկցորդների անունից, որոնք մինչեւ 1990 թվականը ստիպված են եղել ինքնաթիռների սրահներում ծխախոտի ծուխ ընկլել: 90-ից հետո դրա վրա արգելք դրվեց:

Կոլումբիա համալսարանի իրավունքի պրոֆեսոր Ջոն Քոֆիի կարծիքով, այս դատն ընդարձակվելու է՝ ընդգրկելով բազմաթիվ նոր անձանց: Բացի այդ, դատական մարմինները մինչեւ այժմ ծխողների ներկայացրած հայցերն են բավարարել, մինչդեռ այսպիսի գործի նախադեպը դեռեւս չի եղել:

Ծխախոտային ընկերությունները պնդում են, որ ծուխը չի ազդում շրջակա միջավայրում գտնվողների վրա եւ չի կարող հիվանդության պատճառ դառնալ եւ ժխտում են այն մեղադրանքները, թե իրենց դիրքորոշումը ծխախոտագործների գաղտնի համաձայնության արդյունք է:

Որպես պատասխանող կողմ, դատարանում հանդես են գալու այնպիսի ճանաչված ընկերություններ, ինչպիսին են Ռեյնոլդս թոբակոն, Լաքին Հոլդինգզը, Ֆիլիպ Մորիսը, Բրաուն եւ Ուիլյամսոնը եւ այլն:

«Ինտերնեշընըլ հերալդ տրիբյուն» օրաթերթը նշում է, որ այս գործով որեւէ ավիաընկերություն պատասխանատվության չի ենթարկվելու:

ԱՐ. Ս.

ԱԶԳ

Մշակույթ

Դժվար է գրել մի արվեստագետի մասին, որ ապրեց եւ անցավ իր ճանապարհը ճակատին Աստծո նշանը, տրտում ամեն վայրկյան խաչ բարձրացնող հոգին՝ սեփական զողզողանքների ամենատարանում դրսեւորումներով: Երվանդ Քոչար... հանճար՝ իբրեւ նկարիչ, գծանկարիչ եւ արձանագործ:

Նկարչությունը տարածության մեջ (տարածական նկարչություն), որի նախակարապետը հռչակեցին քով, չտալով եւ նրանցից չտանելով համարյա ոչինչ, որովհետեւ նա ապրում էր իր տեղաշարժություններով ու ալեբախություններով լի աշխարհում:

Արդեն Փարիզում 1924 թ. արված Թեքեյանի դիմանկարը գալիս է հավաստելու դարասկզբի ազգավեր աղետի տուրեւառությունը Քոչար հայի հետ՝ օտար ափերում դեգերող հայրենակորույս բանաստեղծի անմոռ ցավը այնքան խորն է, որ զգայուն դիտողը ամեն պահի չէ, որ հանճարեղ լինելով հանդերձ սոսկ հանճարի իներգիայի արդյունք են:

Ժամանակի մեծերի՝ Պիկասոյի, Արպի, Դելոնեի, Մատիսի, Լեժեի, Բրակի կողքին դնելով նրա անունը, մենք ոչ թե տուրք ենք տալիս ժամանակագրությանը կամ դիրքվածին, այլ փաստում ենք այն, որ Քոչարը դարասկզբի այդ հանճարեղ կոհորտայի ամենախիզախ ռազմիկներից էր միայն իրեն հատուկ շռայլ դրսեւորումներով, մեկը, որի

Հանճար եւ ճակատագիր

Ե. Քոչարի ծննդյան 98-ամյակի կապակցությամբ

Ինքնանկար. 1936 թ.

իրեն, ոչ այլ ինչ է, քան գոյություն ունեցող պայմանականություններից ձերբազատվելու ջանք, շրջապատող աշխարհն ու առարկաները կատարելապես տեսնելու մղում: Որտեղից էր գալիս այդ նոր մարգա- [illegible] նող, սեփական մեծությանը հասու, բայց նաեւ զարմանալիորեն եւ արվեստում, եւ կյանքում համեստ այդ մարդը...

Ծննդավայրը, նախորդ դարավերջի Թիֆլիսը, որ եւ միջավայր էր, եւ մանկություն, եւ պորտ, հավերժ մնաց նրա մտապատկերում անաղարտ, ինչպիսին որ եղել էր: Մինչփարիզյան շրջանի ռուսական դեպքերը՝ հեղափոխություն, թե հեղաշրջում անցան նրա կողպատրաստ է տեսնելու այդ գործը:

Դեռեւս պատանի, բայց արդեն ձեւավորված արվեստագետ, հայտնվելով Փարիզում՝ Քոչարը իրեն գտավ մի այնպիսի հզոր ստեղծագործական հորձանուտի էպիկենտրոնում, որի ալիքների վրա մնաց մինչեւ իր օրերի վերջը:

Համոզմունք ունեմ, որ Քոչար ուսումնասիրողի համար փարիզյան մեկնակետերով լի շրջանը ամենահարուստն է:

1936 թվականին Ֆրանսիայում արված ինքնանկարից դիտողին է նայում աստվածային թախծով պարուրված, հոգեւոր պիրեի ուժի եւ առողջության տեր մարդը: Այդ մասին էր, որ 1936 թ. վերադարձավ հայրենիք, հայրենիք, որը նրան դիմավորեց ՊԱԿ-ի բանտախցով, կամ էլ լավագույն դեպքում հոգեւոր դատարկության միապաղաղ անտարբերությամբ:

Փարիզում անդառնալիորեն մնաց Փարիզը: Մեկինենք ժիվագոյական իր ընթացքի լուսաշող երազը...

Մերժված, երիցս մերժված եւ նո- [illegible] լով չհարմարվեց նոր իրողությանը, որովհետեւ նրա մեջ քաջ նստած գեղագետը ավելի խորն էր, քան մարդը, մինչեւ որ իր դժնդակ օրերի վերջը ակամա մնալով չգիտակցված բարոյական ընդդիմություն, ընդվզման ոգի ու բողոքի նշան:

Քոչարի ողջ ստեղծագործության նկատմամբ խանդաղատալից վերաբերմունք ունենալով հանդերձ պետք է նշել, որ հետփարիզյան շրջանի նրա ստեղծագործությունները

Բանաստեղծ Վահան Թեքեյան. 1924 թ.

աշխարհի դռները լայնորեն բացվեցին, այո, այդ տարիներին, բայց ընդգրկման եզրերը ցայսօր մնում են թեկուզ փոքրիշատե չճշտված:

1975 թ. դեկտեմբերն էր. «Վարդան Մամիկոնյան» արձանի բացման [illegible] խոսքը շատ հակիրճ էր. «Պիկասոն ասում էր՝ ես վախենում եմ ժամանակից, ես կասեի՝ իմ հույսը ժամանակի վրա է», ասաց ու հեռացավ, խառնվելու այն աստղաբույլին, որտեղից ճակատագիրն ու ժամանակը թյուրիմացաբար նրան պոկել բերել էին այս չափազանց հողեղեն Երկիր մոլորակը:

ԼՈՒԼՈՒ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ-ՔՈՉԱՐ
«Երվանդ Քոչար» թանգարանի տնօրեն

Արդյունավետ ներդրում

Հայկաշեն Ուզունյանը Սփյուռքի աչքի ընկնող մտավորականներից եւ Ռամկավար ազատական կուսակցության ու ՀԲԸՄիության հասարակական եռանդուն գործիչներից մեկն է: Երկար տարիներ նա իր արդյունավետ նպաստն է բերել սփյուռքահայության գրական ու հասարակական-քաղաքական պորտների զարգացմանը: Այդ ընթացքում նա հասարակականորեն օգտակար շփումներ, համագործակցություն ու անձնական բարեկամություն է հաստատել սփյուռքահայ անվանի բազմաթիվ գործիչների հետ, որոնց մասին պատմում է Բոստոնում հրատարակած «Ժամանակակից դէմքեր, որոնց հետ ապրեցայ ու գործեցի» հուշերի ու խորհրդածությունների գրքում:

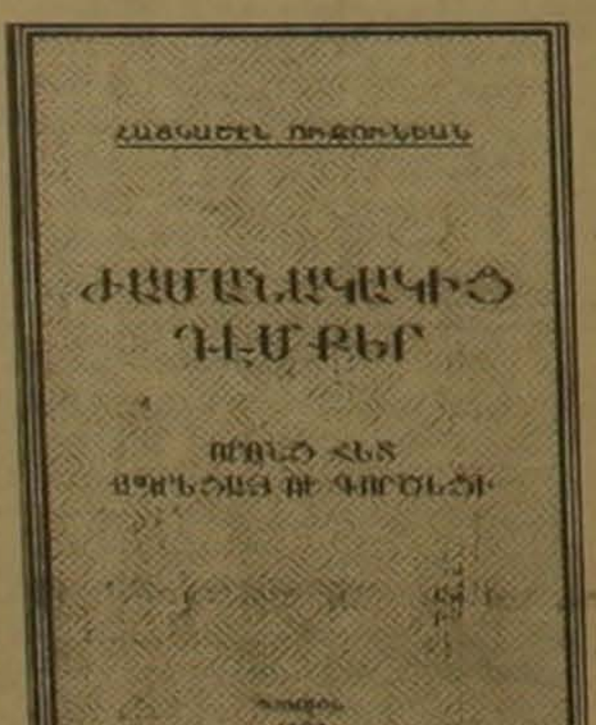

«Պատառիկներ յուշերու եւ տպաւորութիւններու» ընդարձակածավալ նախաբանում Հայկաշեն Ուզունյանը նշում է, որ գրքում ներկայացված է այն բազմաթիվ դեմքերի միայն մի մասը, որոնց հետ ավելի քան 50 տարիների ընթացքում հաճախ երկար, երբեմն կարճ շրջաններ համագործակցել է «ազգային այլազան նախաձեռնութիւններու, շարժումներու, քաղաքական ու մշակութային-բարեսիրական կամ ընկերային հոսանքներու ծրագիրները իրագործելու համար»: Այդ գործիչներն իրենց նվիրումով ու արժանիքներով սփյուռքահայ կյանքի այլազան պորտներում ունեն իրենց պատվավոր դիրքն ու հեղինակությունը: Սակայն այս գրքում տեղ են գտել նաեւ ուրիշներ, որոնք եդան համեստ եւ լայն ընդունելություն չունեցան, բայց «իրենց շրջանակին մէջ լոյս նուիրուեցան մեր ժողովուրդի ազգային յառաջդիմութեան»:

Հեղինակը պարզաբանում է, որ այս գրքում կամեցել է «փոխնիփոխ ամփոփ գծերով ներկայացնել թէ առաջին եւ թէ երկրորդ խումբերէն դէմքեր», որոնց մասին առիթներ են եղել «արտայայտուելու հավաքոյթներու ընթացքին խօսելու կամ մամուլի մէջ գրելու»: Գրքում ներկայացված է ազգային գործիչների մի ամբողջ բույլ, որոնց թվում են Գերսամ Ահարոնյանը, դոկտ. Բարունակ Թովմասյանը, Լեւոն Կոկանյանը, Ալեք Մանուկյանը, Տիգրան Մերճանյանը, Մկրտիչ Մուղյանը, Արշակ Չոպանյանը, դոկտոր Նուպար Պերպերյանը, Ալեքսանդր Սարուխանը եւ այլք: «Յոբելյանական ողերձներ»ում տեղ են գտել Հայկաշեն Ուզունյանի տարբեր տարիների գրած ու հրապարակած ողերձները՝ նվիրված հայ ազգային կյանքի եւ մշակույթի երեւելի դեմքերին, որոնց շարքում են Երվանդ Ազատյանը, դոկտոր Բերկրուհի Նաճարյան-Սվաճյանը, դոկտոր Ավետիս Սանճյանը, Վահագն Տեփոյանը, Սուրեն Ֆեսճյանը... «Մրցանակաշնորհին» բաժնում ներկայացված է Հ. Ուզունյանի գնահատանքի եւ ողջույնի խոսքը գերմանացի հայասեր-հայագետ Թեսա Հոֆմանին, Միչիգան նահանգի Դիրբորն համալսարանի պրոֆեսոր Անդրեա Ալբակո Նովելլոյին, ավստրիացի ականավոր երկու տիկիններ՝ հայ պատմության եւ մշակույթի նվիրյալներ դոկտոր Էլիզաբեթ Մանդորֆին եւ պրոֆեսոր Ռոզեմարի Իզոլդին «Կարոլին Փափազյան» մրցանակները հանձնելու կապակցությամբ:

Հայկաշեն Ուզունյանն իր գրքում հետաքրքիր հուշեր է պատմում նաեւ Հայաստան կատարած իր այցելություններից: Հուզիչ ու կարեւոր են նրա խորհրդածությունները հայրենական գրողների մասնավորապես Պ. Սեւակի եւ Ս. Կապուտիկյանի հետ ունեցած շփումների մասին:

ԱՐՄԵՆ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ
Բանասիրական գիտությունների թեկնածու

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վերստեղծվեց ջազ նվագախումբը

Օրերս Արամ Խաչատրյան համերգասրահում տեղի ունեցավ նորաստեղծ Հայաստանի պետական ջազ նվագախմբի շնորհանդեսը: Ջազ նվագախմբի հիմնադիրն ու ղեկավարն է կոմպոզիտոր Արմեն Մարտիրոսյանը: Հանդիսությանը մասնակցեցին հայ էստրադայի եւ ջազի մեծանուն վարպետներ Կոստանդին Օրբելյանը, Գեորգի Մինասյանը, Սիմոն Տերյանը, Հայաստանի երգի պետական թատրոնը, կոմպոզիտոր Արա Սաքյանը, այլ արտիստներ:

Արտիստները՝ բանակին

«Մեր բանակը՝ մեր զավակը» խորագրով է անցկացնում Հայաստանի պետական ֆիլհարմոնիան իր ուշագրավ միջոցառումներից մեկը: «Հայաստանի պետական ֆիլհարմոնիան հաշվի առնելով հայկական բանակի զինվորների հետ մշակութային կապերի հաստատումն ու ամրապնդումը, նախաձեռնել է 1997 թվականի ընթացքում ՀՀ զինվորական մասերում, ստորաբաժանումներում, զորախմբերում, ռազմական ուսումնարաններում անցկացնել համերգ-հանդիպումներ հանրապետության արվեստի վարպետների, երիտասարդ կատարողների, ճանաչված համույթների, կոմպոզիտորների հետ: «Նպատակահարմար ենք գտնում այս միջոցառումներում ընդգրկել նաեւ զինվորների ծնողներին, որոնք կարող են հանդես գալ երգով, արտասանությամբ», պատմում է Հայաստանի պետական ֆիլհարմոնիայի տնօրեն Լաերտ Մովսիսյանը: Փառատոնի ծիրում, որ սկիզբ էր առել մայիսի 10-ին, արդեն տեղի է ունեցել 30 բարեգործական համերգ ՀՀ գրեթե բոլոր զորամասերում, որոնց մասնակցել են 35 համույթ եւ շուրջ 500 արտիստներ:

Սյունյաց աշխարհում հնչում են գուսան Աշոտի երգերը

Հայաստանի պետական ֆիլհարմոնիայի նախաձեռնությամբ ս. թ. հունիսի 8-ին Գորիսում սկիզբ առած գուսան Աշոտին նվիրված հոբելյանական համերգ-հանդիսությունների շարքը նոր թափ է առնում: Համերգաշարը, որին իրենց մասնակցությունն են բերում հանրապետության ճանաչված արտիստներ Հովհաննես Բադալյանը, Օֆելյա Համբարձումյանը, Ռուբեն Մաթեւոսյանը, Ֆլորա Մարտիրոսյանը, Մանիկ Գրիգորյանը եւ այլք, շարունակվելու է Սյունյաց աշխարհի տարածքում ու եզրափակվելու է հունիսի 29-ին Արամ Խաչատրյան համերգային դահլիճում:

Յուրահատուկ արվեստի վարպետ

Սիրիայի Հալեպ քաղաքում, Շաքե Փիլամճեանի ընտանեկան հարկի տակ երկար դիտում եմ նրա ձեռքով հյուսված ասեղնագործ աշխատանքները ու չեմ կարողանում հայացքս կտրել: Հայրենիքից հեռու ծնված, հայրենիքից հեռու ապրած այս կինը հոգու ինչպիսի նուրբ թելերով է կապված հարազատ ժողովրդի ճակատագրին, որքան խորն է ապրում այդ ճակատագրի անցուդարձերը եւ որքան նուրբ է պատկերում իր ապրումներն ու զգացումները: Եվ ամեն մի օրը աչքից լույս է շարել՝ մաներից՝ [illegible] գույց թովչանք:

...Պատերին մեր պատմության փառավոր էջերն են, մեր ժողովրդի անցած ուղին: Ահա Բագրատունիների զինանշանը, ահա Ռուբինյան թագավորության զինանշանը, մյուս-մյուս պանծալի խորհրդանշանները: Հայաստանի Հանրապետության եռագույն դրոշի ֆոնի վրա, որ վիթխարի չափեր ունի եւ վերից վար կախված է պատից, ոսկե եւ արծաթե թելերով հյուսված է հանրապետության զինանշանը: Պատկերը ժպտում է աչքերին՝ պայծառ գույներով, որպես մեր անցած դառն ու դժվարին, արժանապատիվ ու հերոսական պատմական ճանապարհի փառավոր շարունակություն: Նրան զուգահեռ, նույն խոշոր չափերով, նույն պայծառ գույներով, ոսկե ու արծաթե թելերով Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության դրոշն է՝ զինանշանի պատկերով:

Միայն իրեն՝ Շաքե Փիլամճեանին են հայտնի, թե այդ նուրբ գործվածքի վրա մետաղե ծանր թելերը ինչպես են հյուսվել, որ չխաթարվի պատկերը: Արծաթավուն թելերից հյուսված խաչքարի պատկերը մի հրաշք հուշարձան է՝ ծնված հայ անթիվ ու բազմածեւ, բարձրարվեստ խաչքարին: Խոշոր չափեր ունեցող խաչը եւ եզերող պատկերները զարմացնում են հյուսվածքի բազմազանությամբ: Մի փոքրիկ հատվածն անգամ չի կրկնում մյուսին: Մեր քարագործ վարպետների բազմադարյան փորձը ասես կուտակվել է ասեղի ծայրին ու հրաշքներ գործել կտավի վրա:

Այս տանն ամեն ինչ արվեստի շունչ է կրում իր վրա՝ ծածկոցներ, սփռոցներ, վարագույրներ: Մեկը մյուսից գեղեցիկ: Հատուկ տեղ ունեն ասեղնագործության տարբեր տեսակները՝ սա Այնթափինն է, սա Մարաշինն է, ու այդպես շարունակ:

Տիկին Շաքեն գործում-հյուսում է [illegible] խնամքով հետեւում է, որ հայ աշխարհի տարբեր գավառների, քաղաքների ու շրջանների ասեղնագործության արվեստը չմոռացվի, անհետ կորչի: Ուսումնասիրում, ընդօրինակում, սովորում է ամբողջ կյանքում ու սովորեցնում: Քանի տարի դպրոցներում ասեղնագործության դասեր է տվել: «Հիմա էլ պիտի կարպետ գործել սովորեցնեմ», ասում է նա:

... Ահա ուզում եմ ամփոփել միտքս, բայց դեռ ոչինչ չեմ ասել «Գարուն» աշխատանքի մասին, որ շատ-շատերի հիացմունքն է շարժել, եւ դիտողները հենց իրենք են կնքել այդ անունով:

Հալեպի հայ գաղութում շատերին է ծանոթ Շաքե Փիլամճեանի հրաշք արվեստը: Եվ ոչ միայն հայերին: Քաղաքում կազմակերպված շատ ցուցահանդեսներում են ներկայացվել նրա աշխատանքները: Ներկայացվել են ու հիացական գնահատականի արժանացել: Բարին մաղթելու հետ մեկտեղ, մնում է միայն երազել, որ օտար ափերում տրտի աննկարագրելի տրոփյունով արարվող ու գոյատեւող հայ արվեստը եւ նրանց շարքում, անշուշտ, Շաքե Փիլամճեանի բազմաշնորհ աշխատանքները, գտնեն Հայրենիքի ճանապարհը, ծլարձակեն հայրենյաց հողի վրա:

ԿԻՄ ՂԱՀՐԱՄԱՆՅԱՆ

Բուդապեշտում կգործի հայկական պարախումբ

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հեռու չէ այն օրը, երբ Բուդապեշտում իր անդրանիկ համերգը կտա հայկական պարախումբը: Տեղեկացնելով այս մասին, Հունգարիայի մայրաքաղաքում լույս տեսնող «Արարատ» թերթը գրում է, որ այն ստեղծվելու է քաղաքի երրորդ թաղամասի Հայ փոքրամասնության ինքնավարության ջանքերով, որի նախագահն է 32-ամյա մտավորական Սեւան Սարգսյանը: Ինքնավարության ղեկավարը, որը դեռ մանկուց է ուսումնասիրել իր արմատները եւ մշտապես հաճախել տեղի հայ կաթոլիկ եկեղեցի, զգալի աշխատանք է տանում հայ մշակույթը տարածելու ուղղությամբ: Նրա ջանքերով այստեղ արդեն ստեղծվել են հայկական նվագախումբ, հայկական պարի դասընթացներ: Մեծ հաջողությամբ է անցել գրական-երաժշտական հանդիպումը Հունգարիայի Ազգությունների փառատոնի ծրագրով: Առանձին համերգ են տվել երկրի հայ երաժիշտները, գիմնազիաներից մեկում կազմակերպվել են հայոց լեզվի եւ պատմության դասընթացներ: Հետաքրքրական է, որ հայկական նկարչական խմբակում սովորում են նաեւ երեխաներ, որոնք հայկական ծագում չունեն: Ինքնավարության այս տարվա ծրագրում 1848-1849 թթ. Հունգարիայի ազատագրական պայքարի ամենաերիտասարդ գեներալ, հայազգի Յանոշ Ցեցի հուշատախտակի տեղադրումն է նրա անունը կրող փողոցում:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Ժան Ջորկաեֆ. Զավակները պետք է գերազանցեն ծնողներին

Համահայ որդու համահայ հայրը Ռուսաստանում

Ռուսաստանի «Ֆուտբոլ» շաբաթաթերթը իր վերջին համարում հարցազրույց է զետեղել Յուրի Ջորկաեֆի հոր՝ Ժան Ջորկաեֆի հետ, որը վերջերս ժամանել էր Սանկտ Պետերբուրգ: Թեեւ որեւէ նոր լրատվություն այն չի պարունակում, սակայն կարծում ենք կհետաքրքրի նաեւ մեր ընթերցողներին: Ըստ ռուս լրագրողի՝ հանդիպման պատճառ հանդիսացավ իրենց գլխավոր խմբագրի արխիվում հայտնաբերված լուսանկարը, որում Ժան Ջորկաեֆը փորձում է ԽՍՀՄ հավաքականի մարզազգեստը:

– **Ինձ թվում է, Ռուսաստանի ընթերցողներին առաջին հերթին հետաքրքրում է ձեր ընտանիքի ծագումը: Չէ՞ որ Ջորկաեֆ (առաջ մեզ մոտ գրվում էր Ջորկեֆ) ազգանունը հավանաբար կովկասյան արմատներ ունի...**

– Հայրս ծագումով կալմիկ է, մայրս՝ լեհուհի: Սակայն ես ծնվել եմ Ֆրանսիայում, երբ այստեղ են տեղափոխվել ծնողներս:

– **Դուք երբեւէ ցանկացե՞լ եք այցելել նախնիների հայրենիք:**

– Նման ցանկություն ոչ միայն առաջացել է, այլեւ բավարարվել: 1991 թվին Կալմիկիայի ղեկավարության հրավերով եղա հորս հայրենիքում եւ շատ ուրախ էի զգալու սեռնդների կապը:

– **Փորձե՞լ եք գտնել հարազատների:**

– Այո, սակայն ցավոք անարդյունք: Նույնպես Հայաստանում, ուր կնոջս հետ (որ ծագումով հայուհի է) այցելեցի 1991 թվին:

– **Լսել եմ, որ խոսում եք ռուսերեն:**

– Ոչ, խոսելը չեմ խոսում, բայց ինչ-որ բան հասկանում եմ: Երբ խոսում եմ ռուս լրագրողի հետ թարգմանչի միջոցով, ապա նրա բառերի իմաստը հասկանում եմ թարգմանելուց առաջ: Ամեն դեպքում ասել եմ մի ընտանիքում, ուր ռուսերենն ամենաընդունված լեզուն էր եւ շատ բան եմ հիշում:

– **Իսկ ձեր որդի՞ն:**

– Նա արդեն լրիվ ֆրանսիացի է, հանգի մեծացել է բացառապես ֆրանսիական միջավայրում: Իմ կարծիքով՝ ազգությունն ընդհանրապես որոշվում է ոչ այնքան արյունով, ծագումով, որքան այն լեզվով, որով խոսում եւ մտածում է անհատը:

– **Սակայն այժմ Ֆրանսիայում շատ ֆուտբոլիստներ վերադառնում են ակունքներին: Ես նկատի ունեմ Միշել Տեր-Զախարյանին եւ Էրիկ Ասատուրյանին, որոնք այժմ հանդես են գալիս Հայաստանի հավաքականում...**

– Անձամբ ծանոթ չեմ նրանց: Հնարավոր է նրանց ընտանիքներում պահպանվել են հայոց լեզուն եւ կենցաղը: Թեեւ, ամեն դեպքում, նրանց որոշումը բացատրելի է, երբ ծագումը հնարավորություն է տալիս ուժերը փորձել հավաքականի մակարդակով, ինչո՞ւ չօգտագործել այն, մանավանդ կարիերայի վերջում:

– **Վերադառնանք ձեր ֆուտբոլային կենսագրությանը...**

– Սկսել եմ խաղալ 1958 թ. «Լիոնում», որտեղ հանդես եմ եկել մինչեւ 1966 թ.: Նույն թվականին մասնակցել եմ աշխարհի առաջնությանն Անգլիայում, ինչը ամենավառ հուշերից է: Այնուհետեւ 4 մրցաշրջան անցկացրել եմ «Մարսելում» եւ, վերջապես, 1970 թ. տեղափոխվել նոր հիմնված «Պարի Սեն Ժերմեն» ակումբ, ուր եւ ավարտել եմ մարզական կենսագրությունս: Ազգային հավաքականի կազմում անցկացրել եմ 48 խաղ, որից 22-ում եղել եմ թիմի ավագ:

– **Շատ ֆուտբոլիստներ հրաժեշտ տալով ակտիվ սպորտին, զբաղվում են մարզչական աշխատանքով...**

– Ես էլ փորձել եմ: Սկզբում խաղացող մարզիչ եմ եղել, իսկ այնուհետեւ մարզել եմ հարազատ Լիոնի տարածաշրջանի ոչ մեծ թիմեր, որոնց հետ լուրջ հաջողությունների չեմ հասել: Դրանից հետո զբաղվեցի գործարարությամբ, որը ուղղակի կապված է սպորտին՝ բացեցի մարզական գույքի խանութ: Ճիշտ է, 80-ականներին դարձյալ մարզչական աշխատանք սկսեցի (գլխավորեցի երկրորդ խմբում հանդես եկող «Գրենոբլը»), բայց լուրջ հաջողությունների չհասնելով թողեցի այն եւ վերադարձա գործարար շրջաններ:

– **Սա ձեր առաջին այցը չէ Ռուսաստան: Լուսանկարիչը պատկերել է ձեզ 1966 թ. ԽՍՀՄ հավաքականի դեմ ընկերական խաղից հետո...**

– Հիշում եմ այդ խաղը, բայց ամենավառ տպավորություններս ձեր երկիր այլ այցից է՝ 1978-ին, երբ մասնակցեցի Լեւ Յաշինի հրաժեշտի հանդիպմանը: Յաշինն ինձ համար կմնա աշխարհի ամենաբարձրակարգ դարպասապահը:

– **Ֆուտբոլային դինաստիաները բացառություն են, հատկապես մեծ ֆուտբոլում: Դուք երազո՞ւմ էիք ձեր որդուն արհեստավարժ ֆուտբոլիստ տեսնել:**

– Այո: Բոլորն էլ ուզում են, որ զավակները շարունակեն իրենց գործը:

– **Դուք չե՞ք ճնշվում, երբ ասում են. «Սա Յուրի Ջորկաեֆի հայրն է»:**

– Դրանում վատ ոչինչ չկա: Ի դեպ, այս թեմայով զրուցել եմ Չեզարե Մալդինիի հետ, ում համար սա եւս կարեւոր հարց է, քանի այժմ, երբ գլխավորում է Իտալիայի հավաքականը, ավելի քիչ: Մենք եկանք այն եզրակացության, որ յուրաքանչյուր սերունդ իր կուռքն ունի: Մյուս կողմից հաճելի է, երբ երեխաները շարունակում են գործդ եւ նույնիսկ գերազանցում քեզ:

– **Մանուկ հասակում Յուրին հույսեր ներշնչո՞ւմ էր:**

– Ամեն դեպքում նա, ինչպես եւ եղբայրները՝ ավագը Յաննիկը եւ կրտսերը Միշելը սիրահարված էին ֆուտբոլին: Այն տարիներին դեռ պարզ չէր նրանց ապագան: Սկսել են խաղալ բակային, մանկապատանեկան թիմերում, իսկ Միշելը այժմ էլ հանդես է գալիս արհեստավարժ ոչ մեծ ակումբում Լիոնի մերձակայքում:

Երբ լրացավ Յուրիի 16 տարին, զգացի, որ նա ապագա ունի ֆուտբոլում: Նրան վերցրեցի «Գրենոբլ», բայց հույսերս, որ Յուրին բարձրակարգ ֆուտբոլիստ կդառնա, արդարացան, երբ թողեցի թիմը: 1989-90 թթ. նա հրավիրվեց «Ստրասբուրգ»: Մենք երկար էինք քննարկում ընդունե՞լ առաջարկը, թե՞ ոչ, եւ ի վերջո գտանք, որ դա օգտակար կլինի Յուրիին: Այդ տարի նա 20-ից ավելի գոլ խփեց, իսկ մյուս մրցաշրջանում կնքեց իր առաջին լուրջ պայմանագիրը «Մոնակոյի» հետ: Միշտ փորձել եմ խորհուրդներ տալ որդուս եւ բոլոր լուրջ որոշումներն ընդունվել են ընտանիքում քննարկվելուց հետո:

– **Այդ թվում եւ տեղափոխումը Իտալիա:**

– Այստեղ երկու կարծիք լինել չէր կարող: Իտալական առաջնությունը, հատկապես, երբ հրավիրվում ես համահայտ ակումբ՝ ուժերի լավ փորձարկում է:

– **Ֆուտբոլն ավելի տեւական է դարձել: Անել են արագությունները եւ շատ ֆուտբոլիստներ չեն դիմանում ծանրաբեռնվածությանը: Յուրի Ջորկաեֆը բացառություններից է...**

– Շնորհակալություն բարի խոսքի համար որդուս հասցեին: Իմ վերջին 2 տարիներին Յուրին բավականին աճեց որպես ֆուտբոլիստ: Ուրախ եմ, որ նա արագ ընտելացավ նոր պայմաններին: Հուսով եմ, որ նա բոլոր կարողությունները կցուցադրի նաեւ եկող տարի աշխարհի առաջնության ընթացքում եւ Ֆրանսիայի հավաքականում ավելի մեծ հաջողությունների կհասնի, քան ես:

Պատրաստեց
ՀՐԱՅՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆԸ

ԿՈՐՈՒՍՏ

Մահացավ ծանրամարտի մասնագետ Բրոնո Աբրամյանը

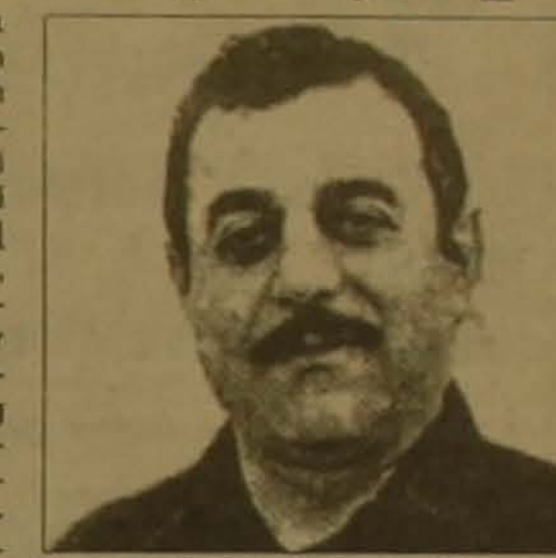

Թուրքմենստանի փոխվարչապետ եւ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Բորիս Շիխմուրադովի ու երկրի մի շարք մարզական գործիչների ստորագրությամբ ստացված ցավագին լուր է, որ Թունիսում, կյանքի 61-րդ տարում ավտոճանապարհային աղետի զոհ դարձավ ծանրամարտի հայտնի մասնագետ, ԽՍՀՄ վաստակավոր մարզիչ, Թուրքմենստանի մշակույթի վաստակավոր աշխատակից Բրոնո Սումբատի Աբրամյանը: Աբրամյանը 1961 թ. Բաքվից մշտական բնակության է տեղափոխվել Աշգաբատ: Ունենալով միջնակարգ կրթություն եւ սպորտային առաջին կարգ, Աբրամյանը հետագայում ավարտեց Թուրքմենստանի պետհամալսարանի ֆիզկրթության ֆակուլտետը, իսկ այնուհետեւ դարձավ սպորտի վարպետ, ծանրամարտի պատվավոր վարպետ (նրա հանրապետական ռեկորդը հրում վարժությունում՝ 146 կգ, այն տարիներին 3-րդ արդյունքն էր աշխարհում թեթեւ քաշային կարգում՝ 67 կգ):

Ավարտելով ակտիվ ելույթները, Աբրամյանն անցավ մարզչական աշխատանքի: Տարիների ընթացքում նա սանյակ սպորտի վարպետներ պատրաստեց, որոնցից 4-ը դարձան միջազգային կարգի սպորտի վարպետ, իսկ 1-ը՝ ԽՍՀՄ սպորտի վաստակավոր վարպետ: Տարբեր տարիներ նրա սաները համալրել են ԽՍՀՄ հավաքականները: Արժե նշել 1967 թ. աշխարհի ռեկորդակիր Կ. Մյասիեւի եւ աշխարհի եռակի եվրոպայի չեմպիոն, ԽՍՀՄ սպորտի վաստակավոր վարպետ Ալտիմուրադ Օրազդուրդիեւի անունները:

Վերջին տարիներին Բրոնո Աբրամյանը արդյունավետ աշխատում էր ծավալել Թունիսի հավաքականում: Միշտ զվարթ, կենսուրախ եւ աշխատանքին նվիրված այս մարդը դեռ կարող էր կրկնապատկել Թուրքմենստանի մարզական փառքը, եթե չլիներ ողբերգական պատահականությունը: Լավ մարդու, հիանալի մարզիկի եւ մարզչի հիշատակը հավերժ կմնա մեր սրտերում:

Գոլֆի Ամերիկայի առաջնությունը՝ մարզաձեւի մեծ իրադարձություն

ԱՄՆ մայրաքաղաք Վաշինգտոնի մերձակայքում, մեծ իրարանցման պայմաններում, մեկնարկեց գոլֆի ամենահեղինակավոր մրցաշարը՝ ԱՄՆ բաց առաջնությունը: Հայտ ներկայացրած 7300 խաղացողներից ընտրվեցին 156 մասնակիցներ: Մրցաշարին լրացուցիչ հետաքրքրություն է հաղորդել այն, որ մրցումներին առաջին անգամ կմասնակցի Թայգեր Վուդսը՝ ամերիկյան գոլֆի պատմության մեջ առաջին սեւամորթ մարզիկը, որին հաջողվել է հաղթել վարպետների մրցաշարում: Երեք ամիս առաջ նա շահեց Ագաստայում (Ջորջիա նահանգ) կայացած մրցումներում: 21 տարեկանում Վուդսը դարձավ արհեստավարժների մրցաշարի ամենաերիտասարդ հաղթողը:

Այրտոն Սեննայի սաղավարտը վաճառվեց 300 հազար ֆրանկով

Պաշտոնատարներին հակաճառելը կարող էր 1996 թ. չեմպիոնի որակազրկման պատճառ դառնալ, ինչը ինքնաբերաբար կզրկեր նրան հանդես գալու «Մեծ մրցանակի» մրցումներում: Փարիզ այցելած Վիլնյովը որոշակի համաձայնության եկավ բարձրաստիճան ղեկավարների հետ եւ այդպիսով վերացրեց լարվածությունը: Այն պահին, երբ Վիլնյովը պաշտպանում էր իր քաղաքացիական իրավունքները, ասելով ինչ որ մտածում էր, «Ֆորմուլա-1»-ի մեկ այլ արշավորդի՝ բրազիլացի Այրտոն Սեննայի սաղավարտը վաճառվեց Մոնտե Կառլոյի աճուրդում: Իտալացի հավաքորդը 300 հազար ֆրանկ վճարեց սաղավարտի համար, որը չփրկեց բրազիլացի հայտնի մարզիկին ողբերգական մահից:

Ֆինլանդիայում բարձր արդյունքներ

Ֆինլանդիայում երկրի հռչակավոր մարզիկ Պաավո Նուրմիի հիշատակին նվիրված թեթեւ աթլետիկայի միջազգային մրցումներում մի շարք բարձր արդյունքներ գրանցվեցին: Նամիբիացի Ֆրանկի Ֆրեդերիկսը 100 մ անցավ 10,11 վրկ-ում: 1500 մ եւ 5000 մ մրցավազքը շահեց քենիացի Փոլ Բիտոկը: Սլովակ Իգոր Կովաչը առաջինն էր 110 մ արգելավազքում (13,38 վրկ): Ձողացատկում մրցակցությունից դուրս էին ռուսաստանցիները: Հաղթեց Եվգենի Սմիրյագինը (585 սմ): Գնդի նետման հաստվածում իրեն հավասարը չունեցավ ուկրաինացի Ալեքսանդր Բագաչը (20 մ 61 սմ):

Ո՞ւր կգնա Դալինը

Անորոշ է շվեդական ֆուտբոլի սեւ «ադամանդ» Մարտին Դալինի ճակատագիրը: Պարզ է միայն, որ այս մրցաշրջանը վերջինն էր նրա համար Մյոնխենգլադբախի «Բորուսիայում»: Հավանաբար Դալինը կվերադառնա իտալական «Ռոմա», որն էլ նրան փոխարինաբար տվել էր գերմանական ակումբին:

ԹԵՆԻՍ

Գրաֆը լավացել է

Աշխարհի նախկին թիվ 1 ռակետ Շտեֆի Գրաֆը, որ շաբաթվա սկզբում վիրահատվել էր Ավստրիայում, նվազագույնը կես տարով դուրս մնաց բոլոր մրցումներից: Արդեն մեկ տարի է, ինչ անհաջողությունները հետապնդում են թենիսի թագուհուն: Դրանք կապված են թե վնասվածքների, թե ընտանեկան խնդիրների հետ: Այնուամենայնիվ, Գրաֆը լավացել է եւ կփորձի մեծ սպորտ վերադառնալ այնքան արագ, որքան հնարավոր է:

Շտեֆի Գրաֆ

Գերմանիայի Հալլե քաղաքում խոտածածկ կորտերում անցկացվող միջազգային մրցաշարում ռուսաստանցի Եվգենի Կաֆելնիկովը պարտության մատնեց Նիկոլաս Կիֆերին՝ 7-6, 7-6:

Իտալիայի Բոլոնյա քաղաքում անցկացվող մեկ այլ մրցաշարում Ֆրանսիայի բաց առաջնության չեմպիոն, բրազիլացի Գուստավո Կուերտենը հաղթեց Հակոբ Դիասին (6-4, 6-2) եւ դուրս եկավ քառորդ եզրափակիչ, ուր կհանդիպի հաղթողի մեկ այլ հավակնորդ, խորվաթացի Ալբերտո Բերասատեգիին: Իսկ ահա այս մրցաշարի խորանացի 3-րդ մասնակիցը Ֆելիքս Մանտիլյան կարողացավ հաղթել բրազիլացի Ֆերնանդո Մելիջենիային (6-7, 7-5, 6-2): Իտալացի Անդրեա Գաուդենզին պարտության մատնեց արգենտինացի Ֆրանկո Սկիլարիին: Այս հանդիպումների հաղթողները կհանդիպեն 1/4 եզրափակիչում:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Միջերկրածովյան խաղեր

Իտալիայի Բարի քաղաքում մեկնարկեցին Միջերկրածովյան ավազանի երկրների 13-րդ խաղերը, որին կմասնակցեն 3300-ից ավելի մարզիկներ 21 երկրներից: Իտալիայի կառավարությունը մեծ նշանակություն է տալիս իրադարձությանը, քանզի Սիցիլիա կղզում կայանալիք համաշխարհային ուսանողական խաղերի հետ այս մրցումները պետք է դրսեւորեն երկրի մայրաքաղաք Հռոմի պատրաստակամությունն ընդունել 2004 թվի օլիմպիադան:

Բրազիլացիները ժամանեցին Բոլիվիա

Բոլիվիա, ուր անցկացվում է Ամերիկայի գավաթի (Copa America-97) խաղարկությունը, ժամանեցին աշխարհի չեմպիոնները՝ բրազիլացիները: Հետաքրքիր է, որ այս երկրի հավաքականի բոլոր խաղացողների պայմանագրի գումարային արժեքը կազմում է 136 մլն դոլար: Միայն համահայտ Ռոնալդոն 32 մլն արժե: Սա շատ է, քան, օրինակ, արժի Մեքսիկայի ամբողջ հավաքականը: Ի դեպ, այս մրցումներում եւս 2 հանդիպումներ կայացան: Պերուի հավաքականը 1-0 հաշվով պարտության մատնեց անցյալ տարվա չեմպիոնին՝ Ուրուգվայի թիմին, իսկ բոլիվիացիները նույն հաշվով առավելության հասան Վենեսուելայի ֆուտբոլիստների նկատմամբ:

Բարեզին հեռանում է

Իտալացի հայտնի ֆուտբոլիստ, «Միլանի» երկարամյա ավագ Ֆրանկո Բարեզին հայտարարել է իր ելույթներն ավարտելու մասին: 1982 թվին Բարեզին մասնակցել է աշխարհի առաջնությանը (Իսպանիայում): Նա այդպես էլ չմտավ երկրի հավաքականի հիմնական կազմ, սակայն Իտալիան դարձավ աշխարհի չեմպիոն եւ Բարեզին եւս ոսկե մեդալ ստացավ: Բարեզին Իտալիայի վեցակի չեմպիոն է, «Միլանի» կազմում 3 անգամ շահել է եվրոպական չեմպիոնների գավաթը եւ 2 անգամ միջմայրցամաքային գավաթը:

ԿԵՐԱՄԻԿԱ

մասնագիտացված խանութ-սրահը

առաջարկում է

իտալական, իսպանական, թուրքական
հատակի, պատերի եւ արտաքին երեսպատման կերամիկական սալիկների լավագույն տեսականին:

Լավագույն որակ, մատչելի գներ, մասնագիտական սպասարկում, անվճար տեղափոխում:

Հասցեն՝ Չարենցի 7. հեռ. 58-63-58, ֆաքս 55-74-34

ADANA
COMMERCIAL BANK

★ Ընդամենը 1% -ով կատարում ենք փոխանցումներ Մոսկվայից և Սանկտ-Պետերբուրգից 1 օրվա ընթացքում, իսկ աշխարհի այլ երկրներից՝ 3 օրվա ընթացքում անհատ և իրավաբանական անձանց համար:

★ Ամենաշահավետ պայմաններով տարածում ենք Master Card/ Euro Card և սպասարկում ենք Master Card/ Euro Card, Visa, Diners Club, JCB:

★ Ընդունում ենք ավանդներ հետեւյալ տոկոսադրույքներով՝

ԺԱՄԿԵՏ / ՏԱՐԱԴՐԱՄ	1 ԱՄԻՍ	2 ԱՄԻՍ	3 ԱՄԻՍ	6 ԱՄԻՍ	9 ԱՄԻՍ	12 ԱՄԻՍ
USD DEM FRF	2.5%	5.0%	9.0%	18.0%	27.0%	36.0%
AMD RUR	3.0%	6.0%	10.0%	20.0%	30.0%	40.0%

Նվազագույն գումարը չի սահմանափակվում:

★ Կատարում ենք բանկային ցանկացած գործառնություն:

Դիմեցեք ԱԴԱՆԱ ԲԱՆԿ
Երևան, Նալբանդյան 5, հեռ. 58-38-64, 58-59-80

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը դիմումներ է ընդունում մագիստրոսի գիտական աստիճան շնորհող համեմատական եւ միջազգային առեւտրային իրավունքի երկամյա ծրագրի համար: Լիցենզավորված ոչ պետական բուհերի շրջանավարտները կարող են դիմել պայմանականորեն. գրավոր պայմանները ձեռք բերելու համար խնդրվում է դիմել ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակ:

Ծրագիրը համեմատական սկզբունքով կուսումնասիրի եվրոպական մայրցամաքային իրավունքի եւ անգլո-ամերիկյան իրավունքի համակարգերի իրավական ավանդույթները եւ կունենա երկու ուղղվածություն: Համեմատական սահմանադրական իրավունքի առարկաները կընդգրկեն սահմանադրականության, իրավական կանոնակարգման, օրենսդրական նախագծման, հասարակության եւ անհատի իրավունքների հիմնահարցերը, ինչպես նաեւ միջազգային համաձայնագրերին եւ պայմանագրերին վերաբերող խնդիրների ուսումնասիրությունը: Միջազգային գործարարության իրավունքի շրջանակներում կուսումնասիրվեն շուկայական տնտեսության, միջազգային հանրային իրավունքի եւ միջազգային գործարքների հիմնական դրույթները, պայմանագրային հարաբերությունները, միջազգային առևտրային առեւտուրը, միջազգային ֆինանսական իրավունքը եւ վեճերի լուծման միջոցները: Համեմատական եւ միջազգային առեւտրային իրավունք ծրագրի հիմնական նպատակն է հնարավորություն տալ ուսանողներին օժանդակել իրենց երկրի ա) բարեփոխումների իրականացման եւ օրենսդրական գործընթացների եւ բ) զարգացող շուկայական տնտեսության իրավական հիմքերի ստեղծմանը:

Դիմորդները պետք է ունենան **իրավաբանական բարձրագույն կրթություն** եւ **անգլերեն լեզվի մասնակի իմացություն**: Դիմորդները պետք է ներկայացնեն դիմում եւ ներդիր իրենց պատճեններով, երեք երաշխավորագիր-նամակ, լրացնեն դիմում եւ ֆինանսական հնարավորությունների մասին տեղեկանք:

Փաստաթղթերի ընդունման կանխավճարը կազմում է ԱՄՆ 10 դոլարին համարժեք դրամ, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: **1997 թ. հուլիսի 23-ը** փաստաթղթերի ընդունման վերջնաժամկետն է:

Բոլոր դիմորդները **1997 թ. հուլիսի 25-ին** կհանձնեն անգլերեն լեզվի իմացության գնահատող քննություն (բացառությամբ այն դիմորդների, ովքեր վերջերս TOEFL քննությունից ստացել են 550 եւ ավելի միավոր): Առաջին փուլով անցած այն դիմորդները, որոնք չեն բավարարի անգլերեն լեզվի իմացության պահանջված մակարդակը, կմասնակցեն 1997 թ. սեպտեմբերից մինչեւ 1998 թ. ամռան վերջը ՀԱՀ-ում անցկացվող անգլերեն լեզվի արագացված ծրագրին: Անգլերեն լեզվի արագացված ծրագրի ուսման վարձը կազմում է ԱՄՆ 300 դոլարին համարժեք դրամ: Նախնական ծրագիր ընդունելը՝ 1997 թ. հուլիսի վերջին, որոշ դիմորդների հետ հարցազրույցներ կանցկացվեն: Դիմորդների անունները ու հարցազրույցների օրերը կփակցվեն ՀԱՀ-ում:

Հիմնական ծրագրում վերջնական ընդունելությունը կկատարվի դիպլոմի ներդիրի միջին ցուցանիշի եւ նախապատրաստական փուլում դիմորդների ցուցաբերած առաջադիմության հիման վրա: Հիմնական ծրագիր ընդունված բոլոր ուսանողները պետք է ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության հետ ստորագրեն ավարտելուց հետո երեք տարի Հայաստանում մնալու եւ աշխատելու մասին պայմանագիր:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակ: Հասցեն՝ Մարշալ Բաղրամյան 40, առաջին հարկ, 19 սենյակ, հեռախոս 27-16-29:

ՀԱՀ-Ը ՌԱՍԱՅԱԿԱՆ, ԿՐՈՆԱԿԱՆ, ՍԵՌԱՅԻՆ ԿԱՄ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՏՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՉԻ ԾԱՆԱՉՈՒՄ

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն, 80 քառ. մ ննջասենյակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել՝ 27 22 57 ժամը 10-16, 58 33 26 ժամը 18-23

ԲԲԱԲԻՈՆ
ԱԳՐՈ ՍԵՐՎԻՍ

Արովյան 11

Էկզոտիկ բույսեր եւ թփեր, քաղաքային բույսերից կոմպոզիցիաներ, գիտուսային բույսեր, սերմեր, սոխուկներ, պարարտանյութեր, բունաբիմիկատներ, աշխատանքային գործիքներ, սրսկիչներ, արտահագուստ: Ամեն ինչ ձեր տան ծաղկի ներքին եւ արտաքին կանաչապատման համար:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կինամեծ երեխա 10 ամսականից բարձր տարիքի:

Հեռ. 24-88-56, 22-69-30

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

1997 թ. հունիսի 17-ին, ժամը 12.00-ին կկայանա «Ժողգեղարվեստ» բաց բաժնետիրական ընկերության հետաձգված ժողովը: Խնդրվում է բոլոր բաժնետերերին ներկա լինել ժողովին, ինչպես նաեւ ստանալ իրենց բաժնետոմսի հավաստագիրը:

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 5-րդ հարկում, 70/50 քմ, ավտոտնակով: Դավթաշեն Քուչար 23 (նախկին Չեկի խանութի մոտ):

Հեռախոս՝ 22-42-68

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 1-ին հարկում, Հարմար է նաեւ օֆիսի համար

Դեմիրճյան 17 շենք:
Հեռ. 523056, 581841

ՀԱՅԻՆՏՈՒՐ

«Հայինտուր» պետական ձեռնարկությունը (նախկին «Ինտուրիստ») կազմակերպում է Ձեզ համար 14-օրյա հանգիստ **Անթալիայում՝ Միջերկրական ծովի ափին**:

Ուղիղ չարտերային չվերթ Երեւան-Անթալիա-Երեւան:

Առաջին չվերթը **հունիսի 22-ին, հաջորդը հուլիսի 6-ին**, հետագայում՝ **14 օրը մեկ**:

Առաջարկում ենք 3,4,5 աստղանի, ծովափին մոտ գտնվող, հարմարավետ հյուրանոցներ՝ օրը երկու անգամ սնունդով:

Ցանկացողները կարող են տեղավորվել **«Նախարարական կյանք»** հյուրանոցային համալիրում, որ Ձեզ սպասում է իրոք հեքիաթային հանգիստ: Ձեր տրամադրության տակ կլինեն 5 ռեստորան, բազմաթիվ բարեր, դիսկոտեկներ, սաունա, թուրքական բաղնիք, մարզական համալիրներ, լողավազաններ:

Վճարելով ուղեգրի արժեքը, դուք կօգտվեք վերը նշված ծառայություններից անվճար եւ առանց սահմանափակումների՝ ուտելիք եւ զանազան խմիչքներ՝ վիսկի, ջին, գինի, գարեջուր եւ այլն:

Շտապեք ապահովել Ձեզ համար տեղեր, քանի որ դրանց քանակը սահմանափակ է:

Սպասում ենք Ձեզ.

Մեր հասցեն՝ ք.Երեւան 375010
Փավստոս Բյուզանդի թիվ 1
հեռ. 56-40-62, 58-22-82, 58-11-23

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երեւանի գթության քույրերի քոլեջ-ինստիտուտը, որն ունի ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության պետական լիցենզիա, կատարում է 1997-98 ուսարվա ընդունելություն ստացիոնար բաժինների հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

1. Գթության քույրեր (եղբայրներ)- բժշկական գործի հետագա մասնագիտացմամբ, 3 տարի
2. Գթության եղբայր- ատամնատեխնիկ, 2 տարի
3. Բուժական գործ- բակալավր բարձրագույն կրթությամբ, 4 տարի
4. Ստոմատոլոգ, 4 տարի

Հեռակա ուսուցման բաժին (ինստրուկտոր):

Քոլեջ-ինստիտուտը միջազգային որակավորման դիպլոմ է ստացել Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության Իտալիայի, ԱՄՆ-ի, Հոլանդիայի գրասենյակների կողմից:

Քոլեջ-ինստիտուտն ավարտած ուսանողներն իրավունք կստանան աշխատելու արտասահմանյան տարբեր երկրներում:

Քոլեջ-ինստիտուտը ՌԴ-ի Կրասնոդարի մարզում օտար լեզուների համալսարանին կից բացել է Երեւանի գթության քույրերի ինստիտուտի 2 ֆակուլտետ՝ ստոմատոլոգիա եւ քույրական գործ- բակալավր, որպես բարձրագույն կրթություն:

Օտար լեզուների համալսարանը, որին կից բացվել է Երեւանի գթության քույրերի ինստիտուտի երկու ֆակուլտետները, ունի ընդհանուր մասնագիտական կրթության միջնորդության լիցենզիա եւ պետական ստանդարտ։

Ընդունելության համար անհրաժեշտ են հետեւյալ փաստաթղթերը.

1. Դիմում
2. Կրթության մասին վկայական
3. Լուսանկար 4 հատ 3x4 սմ չափի
4. Բժշկական տեղեկանք ձեւ 086-ու
5. Վճարած գումարի անդորրագիր
6. Ծննդյան վկայականի պատճեն
7. Տեղեկանք բնակավայրից
8. Անձնագիր

Փաստաթղթերի համար վճարը՝ 4000 դրամ:

Ուսուցումը վճարովի է:

Քոլեջում ուսուցումը 300 դոլարին համարժեք դրամ է, իսկ ինստիտուտում 500 դոլարին համարժեք դրամ:

Տեղեկությունների համար զանգահարել 52-52-34 ռեկտոր, 27-07-00 կազմակերպչական գծով օգնական:

Փաստաթղթերը հանձնել հետեւյալ հասցեով՝ Կորյունի փողոց 15, մուտքը բակի կողմից, 129 եւ 130 սենյակներ:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան, 9 հարկանի շենքի 1-ին հարկում, Էրեբունու զանգվածում: Ունի մեծ նկուղ, տնտեսական պատշգամբ, 45 քմ բնակմակերեսով: Գ-երազանց վերանորոգված է:

Հեռ. 47-07-22, 58-18-41

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

սեփական երկհարկանի շենքի 2-րդ հարկը բաղկացած երեք սենյակից: Երկու կողմից սեփական հողատարածք 300 քառ մետր ընդհանուր մակերեսով: Երկու ավտոտնակ, մուտքը առանձին: Հասցեն Չարենց 68 (ԳԱ հետեւի մասում):

Հեռախոս 52-54-39:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան, ավտոտնակով, Վրացական փողոցում: ՀԵՌ. 25-11-87

Robin Generators RGX3500

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

բենզինով աշխատող միաֆազ էլեկտրագեներատորներ:

☎ 529353

համախակ.	մաքս. հզ.	նոմ. հզ.	աշխ. ժամ	տարող.
50 Հց	3.0 կվտ	2.5 կվտ	7.1 ժ	13 լ
60 Հց	3.5 կվտ	3.0 կվտ	6.1 ժ	

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋԱՐԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ 589167, 581351:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 598. Տպաքանակը 3000. Ստորագրված է տպագրության՝ 13. 06. 1997. Գինը 100 դրամ